Eiropas Parlaments
2014-2019

Sesijas dokuments

A8-0153/2016

26.4.2016

ZIŅOJUMS

par nabadzību — dzimuma perspektīva
(2015/2228(INI))

Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja

Referente: *Maria Arena*

Atzinuma sagatavotāja (*):
Lynn Boylan, Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

(*) Iesaistītā komiteja — Reglamenta 54. pants

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS 4

PASKAIDROJUMS 21

NODARBINĀTĪBAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAS ATZINUMS(*) 22

KULTŪRAS UN IZGLĪTĪBAS KOMITEJAS ATZINUMS 30

ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS 36

ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA 37

(*) Iesaistītā komiteja — Reglamenta 54. pants

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par nabadzību — dzimuma perspektīva
(2015/2228(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 2. pantu un 3. panta 3. punktu,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 8., 9., 151., 153. un 157. pantu,

– ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un jo īpaši tajā paredzētos noteikumus par sociālajām tiesībām un vīriešu un sieviešu līdztiesību,

– ņemot vērā ANO 1979. gada Konvenciju par jebkādas sieviešu diskriminācijas izskaušanu (*CEDAW*),

– ņemot vērā Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (Stambulas konvenciju),

– ņemot vērā ES izaugsmes stratēģiju „Eiropa 2020” un jo īpaši tās mērķi līdz 2020. gadam par 25 % samazināt to Eiropas iedzīvotāju skaitu, kuri dzīvo zem valstī noteiktā nabadzības sliekšņa, lai tādējādi vairāk nekā 20 miljoniem cilvēku palīdzētu izkļūt no nabadzības, un ņemot vērā nepieciešamību pilnībā mobilizēt dalībvalstu sociālā nodrošinājuma un pensiju sistēmas, lai ienākumu atbalsts būtu pienācīgs,

– ņemot vērā Komisijas 2013. gada Sociālo ieguldījumu paketi (SIP),

– ņemot vērā Eiropas Sociālā fonda Dzimumu līdztiesības nodrošināšanas prakses kopienu (*GenderCop*) un jo īpaši *GenderCop* darba grupu nabadzības un iekļaušanas jautājumos,

– ņemot vērā Kopīgo noteikumu regulas par struktūrfondiem 2014.–2020. gadam 7. pantu,

– ņemot vērā Eiropas platformas cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību 2014. gada ikgadējo sanāksmi,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Direktīvu 2006/54/EK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un attieksmi pret vīriešiem un sievietēm nodarbinātības un profesijas jautājumos (pārstrādāta versija),

– ņemot vērā Padomes 2010. gada 8. marta Direktīvu 2010/18/ES, ar ko īsteno pārskatīto *BUSINESSEUROPE*, *UEAPME*, *CEEP* un *ETUC* pamatnolīgumu par vecāku atvaļinājumu un atceļ Direktīvu 96/34/EK,

– ņemot vērā Komisijas 2015. gada augusta ceļvedi „Jauns sākums to darba un privātās dzīves līdzsvara problēmu risināšanai, ar kurām saskaras strādājošās ģimenes”,

– ņemot vērā Komisijas 2015. gada 3. decembra dienestu darba dokumentu „Stratēģiska

iesaiste dzimumu līdztiesības jomā 2016.–2019. gadam" (SWD(2015)0278),

– ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (*FRA*) veiktā un 2013. gada 17. maijā publicētā ES lesbiešu, geju, biseksuāļu un transpersonu apsekojuma rezultātus,

– ņemot vērā 2005. gada 13. oktobra rezolūciju par sievietēm un nabadzību Eiropas Savienībā[1] un 2009. gada 3. februāra rezolūciju par nediskrimināciju, kas pamatojas uz dzimumu un paaudžu solidaritāti[2],

– ņemot vērā savu nostāju, ko pirmajā lasījumā pieņēma 2010. gada 20. oktobrī, lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/.../ES, ar ko groza Maternitātes atvaļinājuma direktīvu[3],

– ņemot vērā 2011. gada 8. marta rezolūciju par sieviešu nabadzības izpausmēm Eiropas Savienībā[4],

– ņemot vērā 2011. gada 5. aprīļa rezolūciju par prioritātēm un pamatnostādņu izklāstu jaunai ES politikai vardarbības pret sievietēm apkarošanai[5],

– ņemot vērā 2011. gada 13. septembra rezolūciju par pirmspensijas vecuma sieviešu stāvokli[6],

– ņemot vērā 2011. gada 25. oktobra rezolūciju par vientuļo māšu stāvokli[7],

– ņemot vērā 2012. gada 20. aprīļa rezolūciju par sievietēm un klimata pārmaiņām[8],

– ņemot vērā 2012. gada 24. maija rezolūciju par principa „Vienlīdzīga samaksa vīriešiem un sievietēm par tādu pašu vai vienādas vērtības darbu" piemērošanu[9],

– ņemot vērā 2013. gada 6. februāra rezolūciju par ANO Sieviešu statusa komisijas 57. sesiju: visu veidu vardarbības pret sievietēm un meitenēm izskaušana un novēršana[10],

– ņemot vērā 2013. gada 12. marta rezolūciju par ekonomiskās krīzes ietekmi uz dzimumu līdztiesību un sieviešu tiesībām[11],

– ņemot vērā 2015. gada 10. marta rezolūciju par 2013. gadā Eiropas Savienībā sasniegto progresu sieviešu un vīriešu līdztiesības nodrošināšanā[12],

---

[1] OV C 233 E, 28.9.2006., 130. lpp.
[2] OV C 67 E, 18.3.2010., 31. lpp.
[3] OV C 70 E, 8.3.2012., 162. lpp.
[4] OV C 199 E, 7.7.2012., 77. lpp.
[5] OV C 296 E, 2.10.2012., 26. lpp.
[6] OV C 51 E, 22.2.2013., 9. lpp.
[7] OV C 131 E, 8.5.2013., 60. lpp.
[8] OV C 258 E, 7.9.2013., 91. lpp.
[9] OV C 264 E, 13.9.2013., 75. lpp.
[10] OV C 24, 22.1.2016., 8. lpp.
[11] Pieņemtie teksti, P7_TA(2013)0073.
[12] Pieņemtie teksti, P8_TA(2015)0050.

– ņemot vērā 2015. gada 9. jūnija rezolūciju par ES stratēģiju sieviešu un vīriešu līdztiesībai laikposmam pēc 2015. gada[1],

– ņemot vērā 2015. gada 8. oktobra rezolūciju par Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Direktīvas 2006/54/EK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un attieksmi pret vīriešiem un sievietēm nodarbinātības un profesijas jautājumos, piemērošanu[2],

– ņemot vērā 2015. gada 8. oktobra rezolūciju par ES Rīcības plāna par dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm attīstības sadarbībā atjaunošanu[3],

– ņemot vērā 2014. gada aprīlī publicēto Komisijas pasūtīto pētījumu „Single parents and employment in Europe”,

– ņemot vērā Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas ziņojumu par nabadzības novēršanas mērķu sasniegšanu aizvien lielāku mājsaimniecības izmaksu apstākļos, kā arī pievienoto Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas atzinumu,

– ņemot vērā Reglamenta 52. pantu,

– ņemot vērā Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas ziņojumu, kā arī Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas un Kultūras un izglītības komitejas atzinumus (A8-0153/2016),

A. tā kā saskaņā ar jaunākajiem *Eurostat* datiem nabadzīgu sieviešu skaits visu laiku ir lielāks par nabadzīgu vīriešu skaitu — šobrīd 64,6 miljoni sieviešu iepretim 57,6 miljoniem vīriešu[4]; tā kā tas apliecina, ka nabadzība sievietes un vīriešus skar atšķirīgi; tā kā 2014. gadā ES-28 valstīs nabadzības risks sievietes apdraudēja īpaši smagi un riska līmenis bija 46,6 % bez sociālajiem pārvedumiem un 17,7 % ar sociālajiem pārvedumiem; tā kā sieviešu nabadzības līmeņi ievērojami atšķiras starp dalībvalstīm; tā kā neatkarīgi no īpatnībām, kas raksturīgas riska grupām, piemēram, gados vecākām sievietēm, vientuļajām sievietēm, vientuļajām mātēm, lesbietēm, biseksuālēm, sievietēm transpersonām un sievietēm ar invaliditāti, nabadzības līmeņi migrantu un etnisko minoritāšu sieviešu vidū ir vienādi visā Eiropas Savienībā; tā kā ES-28 valstīs 38,9 % iedzīvotāju un 48,6 % vientuļo sieviešu nevar apmaksāt neparedzētus izdevumus; tā kā saskaņā ar ANO augstā cilvēktiesību komisāra ziņām lielākā daļa pasaules nabadzīgāko cilvēku ir tieši sievietes, kopš 1975. gada nabadzībā laukos dzīvojošo sieviešu skaits ir pieaudzis par 50 %, sievietes strādā divas trešdaļas no pasaulē nostrādātajām darba stundām un saražo pusi pasaules pārtikas, taču gūst vien 10 % pasaules ienākumu un viņām pieder mazāk nekā 1 % pasaules īpašumu;

B. tā kā ar sociālās un ekonomiskās labklājības palielināšanu panākta dzimumu līdztiesība darba tirgū nāk par labu ne vien sievietēm, bet arī ekonomikai un sabiedrībai kopumā; tā kā mērķis nodrošināt vīriešu un sieviešu līdztiesību pastāv jau kopš 1957. gada Romas līguma;

[1] Pieņemtie teksti, P8_TA(2015)0218.
[2] Pieņemtie teksti, P8_TA(2015)0351.
[3] Pieņemtie teksti, P8_TA(2015)0350.
[4] http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_50&language=en.

C. tā kā valdības ar ANO Konvenciju par bērna tiesībām un Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam ir apņēmušās nodrošināt, ka visi zēni un meitenes iegūst pilnīgu pamatizglītību; tā kā Parlaments 2015. gada maijā rīkoja pasākumu „Sieviešu un meiteņu iespēcināšana izglītības ceļā”; tā kā gan formālā, gan ikdienējā izglītība ir svarīgs līdzeklis, ar ko novērst marginalizāciju un dažādus diskriminācijas veidus, paverot ceļu uz kopienu dialogu, atvērtību un savstarpējo izpratni un iespēcinot marginalizētas iedzīvotāju kopienas;

D. tā kā ekonomikas lejupslīdes apstākļos cilvēki, ko jau apdraud nabadzības risks un kas lielākoties ir sievietes, ir neaizsargātā situācijā darba tirgū un sociālā nodrošinājuma ziņā, it sevišķi cilvēki no grupām, kuras skar vairākiemeslu diskriminācija; tā kā ES LGBT apsekojumā konstatēts, ka lesbietes, biseksuāles un sievietes transpersonas saskaras ar nesamērīgu diskriminācijas risku seksuālās orientācijas vai dzimumidentitātes dēļ darbā (19 %), izglītībā (19 %), mājokļu jomā (13 %), veselības aprūpē (10 %) un sociālo pakalpojumu piekļūstamībā (8 %); tā kā tas noved pie nesamērīga viņu ekonomiskās un sociālās labklājības apdraudējuma;

E. tā kā Komisijas prasītā taupības politika, ko īstenojušas dalībvalstis, kopā ar dažu pēdējo gadu ekonomikas krīzi ir palielinājusi nevienlīdzību un īpaši skārusi sievietes, palielinot sieviešu nabadzību un aizvien vairāk viņas izslēdzot no darba tirgus; tā kā ir samazināts bērnu, vecāku cilvēku un slimu cilvēku aprūpes sabiedrisko pakalpojumu un infrastruktūras tīkls un kvalitatīvu un brīvu šāda veida sabiedrisko pakalpojumu piedāvājums;

F. tā kā viena vecāka ģimenes ir pakļautas lielākam nabadzības un sociālās atstumtības riskam (49,8 % salīdzinājumā ar 25,2% tādu vidējo mājsaimniecību gadījumā, kurās ir apgādājami bērni, lai gan šajā ziņā ir lielas atšķirības starp dalībvalstīm)[1]; tā kā saskaņā ar *Eurostat* datiem 2014. gadā Savienībā 56,6 % viena vecāka mājsaimniecību bija sievietēm; tā kā nabadzība būtiski ietekmē bērnu personības attīstību un izglītību un tās ietekme var ilgt visu mūžu; tā kā izglītības plaisa starp bērniem no dažādām sociāli ekonomiskajām grupām ir palielinājusies (11 valstīs agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes pakalpojumus 0–3 gadu vecuma grupā saņem ne vairāk kā 15 % bērnu); tā kā ir augsta varbūtība, ka nabadzība tiks nodota no paaudzes paaudzē; tā kā kvalitatīvas izglītības trūkums ir faktors, kas būtiski palielina bērnu nabadzības un sociālās atstumtības risku, un dažādi ar ģimenes dzīvi saistīti faktori — piemēram, stabilitātes trūkums, vardarbība un slikti sadzīves apstākļi — ievērojami palielina priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas risku;

G. tā kā nabadzība īpaši skar lauku sievietes; tā kā daudzas lauku sievietes nemaz nav reģistrētas darba tirgū vai ar bezdarbnieces statusu; tā kā lauku sieviešu bezdarba līmenis ir ārkārtīgi augsts, bet nodarbinātajām lauku sievietēm ir ļoti zemi ienākumi; tā kā lauku sievietēm ir ierobežota piekļuve izglītībai, agrīnai vēža atklāšanai un veselības aprūpei vispār;

H. tā kā dzīve uz nabadzības sliekšņa noved pie sociālās atstumtības un nepietiekamas iesaistes sabiedrības dzīvē attiecībā uz piekļuvi izglītībai, tiesu iestādēm, mūžizglītībai, primārās veselības aprūpes pakalpojumiem, pienācīgam mājoklim un uzturam, ūdenim un enerģijai un attiecībā uz piekļuvi kultūrai un informācijai, sportam un sabiedriskajam

[1] Organizācija „Glābiet bērnus”, „Child Poverty and Social Exclusion in Europe”, Brisele, 2014, 14. lpp.

transportam, kā arī attiecīgajām līdzdarbošanās iespējām; tā kā ieguldījumi sieviešu atbalsta politikā uzlabo arī viņu ģimeņu, īpaši viņu bērnu, dzīves apstākļus;

I. tā kā Eiropā tikai 11 % māšu vēlas pilna laika nodarbinātību un 63 % sieviešu vēlas elastīgāka darbalaika iespēju, lai to varētu pielāgot saviem ģimenes pienākumiem[1];

J. tā kā vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirība ir 16,3 % un tā kā netipisku un neskaidru darba līgumu veidi (nulles stundu līgumi, pagaidu darbs, aizstāšanas darbs, nepilna laika darbs) arī vairāk ietekmē sievietes nekā vīriešus; tā kā šie nedrošie līgumi vairāk pakļauj sievietes nabadzībai un rada nabadzīgu darba ņēmēju kategoriju;

K. tā kā ļoti bieži sievietēm, kas vēlas sākt uzņēmējdarbību, ir grūti iegūt kredītu, jo tradicionālie finanšu starpnieki negribīgi piešķir aizdevumus, uzskatīdami, ka sievietes uzņēmējas ir pakļautas lielākam riskam un mazāk vēlas attīstīt savus uzņēmumus un izdarīt ienesīgus ieguldījumus;

L. tā kā sievietes bieži ir mājsaimniecībā nodarbinātas personas, daudzos gadījumos uz viņām neattiecas valsts darba tiesību akti; tā kā piespiedu darba un ekspluatācijas risks šajā jomā īpaši apdraud sievietes bez dokumentiem;

M. tā kā sievietes biežāk nekā vīrieši uzņemas atbildību par vecu, slimu vai apgādājamu ģimenes locekļu, kā arī bērnu aprūpi un biežāk pārtrauc savu karjeru, rezultātā mazāk iesaistīdamās un ilgi būdamas neaktīvas darba tirgū; tā kā nabadzības risku mazina kvalitatīvu un cenas ziņā pieejamu sociālo pakalpojumu un infrastruktūras izveide agrīnajai pirmsskolas izglītībai un aprūpei un citu apgādājamu personu, piemēram, vecu cilvēku, aprūpei; tā kā vien nedaudzas dalībvalstis ir sasniegušas vai apsteigušas Barselonas mērķus, kas uzskatāmi par būtiskiem ceļā uz vienādu aprūpes pienākumu sadali;

N. tā kā nabadzības starppaaudžu dimensijas dēļ nabadzības feminizācijas novēršanas nolūkā ir izšķirīgi svarīgi pievērsties to meiteņu un jauno sieviešu situācijai, kuras dzīvo sociālā atstumtībā un nabadzībā;

O. tā kā visā ES-27 34 % vientuļo māšu darbspējīgā vecumā ir pakļautas nabadzības riskam salīdzinājumā ar 17 % citām aktīvā vecuma ģimenēm ar bērniem;

P. tā kā pensiju atšķirība vidēji ir 39 % un tās cēlonis ir nesabalansētība, ko izraisa pastāvīga atalgojuma un darba pieejamības nevienlīdzība, diskriminācija un vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirība darba tirgū; tā kā šī pensiju atšķirība ir šķērslis sieviešu ekonomiskajai neatkarībai un viens no iemesliem, kuru dēļ sievietes, kļūstot vecākas, nonāk zem nabadzības sliekšņa; tā kā ir jārīkojas, lai sievietēm nodrošinātu vienlīdzīgu piekļuvi pienācīgām pensiju shēmām; tā kā dalībvalstīs, kas īstenoja Direktīvu 2006/54/EK, 2006.–2012. gadā pensiju atšķirība samazinājās[2];

Q. tā kā nabadzības riska pieaugums ir cieši saistīts ar budžeta samazinājumiem, kas skar izglītību, sociālā nodrošinājuma sistēmas un aprūpes pakalpojumus; tā kā krīze un

[1] 2011. gada apsekojuma par mātēm Eiropā rezultāti, *Mouvement Mondial des Mères-Europe*.
[2] http:\\www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/547546/EPRS_STU(2015)547546_EN.pdf, 11. lpp.

vairākās Eiropas valstīs veiktie taupības pasākumi vissmagāk ir skāruši sievietes un bērnus;

R. tā kā sievietes ir svarīgs ekonomiskās un sociālās attīstības dzinējspēks un laba izglītība ir viens no visefektīvākajiem pieejamiem stratēģiskajiem līdzekļiem, kā gūt panākumus darba tirgū un izlauzties no nabadzības cikla; tā kā būtisks šķērslis, kas liedz nabadzīgiem cilvēkiem iegūt labāku kvalifikāciju, ir ievērojamais finanšu slogs, kuru attiecīgo tiešo un netiešo izmaksu dēļ rada maksas izglītība; tā kā meitenes mācībās ir sekmīgākas par zēniem, taču ģimenes un citāda spiediena dēļ bieži saskaras ar lielākām grūtībām savus panākumus izglītībā īstenot karjeras sasniegumos;

S. tā kā iebiedēšanai ir pamatīgas sekas uz panākumiem izglītībā, tā atšķirīgi psiholoģiski ietekmē zēnus un meitenes un atšķirīgi ietekmē arī viņu sniegumu;

T. tā kā sabiedrības plaši tiražētie stereotipi balstās patriarhātā un paredz sievietēm zemāku lomu sabiedrībā, tādējādi palielinot nabadzības feminizāciju; tā kā šie stereotipi veidojas bērnībā un izpaužas izglītības un mācību izvēlēs un vēlāk arī darba tirgū; tā kā sievietes joprojām ir pārāk bieži ierobežotas ar „sievietēm draudzīgiem" darbiem, par ko viņas joprojām nesaņem pienācīgu atalgojumu, un viņas joprojām nav pietiekami pārstāvētas tādās jomās kā matemātika, zinātne, uzņēmējdarbība, IKT un inženierija, kā arī atbildīgos amatos; tā kā šie stereotipi apvienojumā ar to, ka algu noteikšanai par normu tiek izmantotas vīriešu dominances nozares, noved pie dzimumdiskriminācijas;

U. tā kā jēdzienam „mājsaimniecība" piemīt nepilnības datu vākšanas aspektā, jo, to lietojot, tiek pieņemts, ka visi mājsaimniecības locekļi gūst vienādus ienākumus un vienlīdzīgi sadala resursus; tā kā, skatot ienākumu nevienlīdzību, reti izmanto parametrus, kas nav „mājsaimniecība"; tā kā jēdziens „mājsaimniecība" nedod iespēju politikas veidošanas procesā ņemt vērā sieviešu situāciju attiecībā uz ienākumiem vai fiskālajām saistībām;

V. tā kā stratēģijā „Eiropa 2020", kuras uzdevums ir Savienību padarīt par gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu ekonomiku, ir ietverti vērienīgi mērķi, tostarp 75 % nodarbinātības līmenis un nabadzības un sociālās atstumtības skarto vai apdraudēto cilvēku skaita samazināšana vismaz par 20 miljoniem līdz 2020. gadam; tā kā viens no stratēģijas mērķiem ir panākt, ka priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas līmenis ir zem 10 %;

W. tā kā viens no stratēģijas „Eiropa 2020" mērķiem ir nodrošināt, ka 40 % cilvēku — salīdzinājumā ar pašreizējo vidējo rādītāju 37,9 % — vecumā no 30 līdz 34 gadiem ir saņēmuši augstskolas izglītību; tā kā sievietēm šis vidējais rādītājs pārsniedz 42,3 %, bet vīriešiem tas ir 33,6 %;

X. tā kā nolūkā sasniegt stratēģijas „Eiropa 2020" nabadzības novēršanas mērķi — vienu no pieciem izmērāmajiem stratēģijas mērķiem — ir vajadzīgs spēcīgs jauns politiskais stimuls; tā kā šos mērķus nebūs iespējams sasniegt, ja vien nabadzības novēršanas politikā netiks iekļauta pamatīga dzimumdimensija un dalībvalstis nepieņems politiku sieviešu aizsardzībai, it sevišķi pret nabadzības risku;

Y. tā kā nabadzība un sociālā atstumtība un sieviešu ekonomiskā atkarība var būt situāciju saasinoši faktori sievietēm, kas cietušas no vardarbības, un arī otrādi, jo vardarbība

ietekmē sieviešu veselību un bieži vien noved pie darba zaudēšanas, bezpajumtniecības, sociālās atstumtības un nabadzības; tā kā tas ietver arī nesamērīgu neaizsargātību pret cilvēku tirdzniecību un seksuālo izmantošanu; tā kā turklāt daudzas sievietes, kas cieš no šādas vardarbības, savas ekonomiskās atkarības dēļ turpina dzīvot kopā ar varmākām;

Z. tā kā dzimumu līdztiesība ir instruments sieviešu nabadzības apkarošanai, jo līdztiesība pozitīvi ietekmē ražīgumu un ekonomisko izaugsmi un nodrošina plašāku sieviešu līdzdalību darba tirgū, un tam savukārt ir daudz sociālu un ekonomisku priekšrocību,

Nabadzība un darba un privātās dzīves līdzsvars

1. uzsver kvalitatīvu sabiedrisko pakalpojumu izšķirošo lomu nabadzības, it sevišķi sieviešu nabadzības, apkarošanā, jo sievietes ir vairāk atkarīgas no šādiem pakalpojumiem;

2. uzsver, ka vīrieši jāmudina veicināt dzimumu līdztiesību visās darba tirgus jomās un visos tā līmeņos un viņiem jāapņemas to darīt;

3. uzskata, ka dalībvalstīm prioritāri būtu jāpievēršas privātās un darba dzīves līdzsvarošanas jautājumam, ieviešot ģimenēm draudzīgus darba režīmus, piemēram, elastīgus darbalaikus un tāldarba iespēju; norāda, ka, trūkstot kvalitatīviem un cenas ziņā pieņemamiem bērnu, apgādājamu personu un vecu cilvēku aprūpes pakalpojumiem, it īpaši trūkstot bērnu silītēm, bērnudārziem un ilgtermiņa aprūpes iestādēm, tiek palielināta sociālā atstumtība, vīriešu un sieviešu iespēju atšķirības nodarbinātības, darba samaksas un pensiju jomā; uzsver, ka vienlīdzīga piekļuve kvalitatīvai bezmaksas agrīnajai pirmsskolas izglītībai un cenas ziņā pieņemamai aprūpei, formālajai, ikdienējai un neformālajai izglītībai un ģimenes atbalsta pakalpojumiem ir būtiski svarīga, lai iedrošinātu sievietes iesaistīties un palikt darba tirgū, nodrošinātu iespēju vienlīdzību un apturētu nabadzības ciklus, jo tas palīdz sievietēm iegūt patstāvību un kvalifikāciju, kas vajadzīga darba iegūšanai;

4. pauž dziļu nožēlu par ES īstenoto taupības politiku, kas kopā ar ekonomikas krīzi palielina nabadzības līmeni, it sevišķi sieviešu vidū;

5. aicina dalībvalstis un Komisiju pilnveidot un izmantot pieejamos politikas un finanšu instrumentus, tostarp Sociālo ieguldījumu paketi, lai sasniegtu Barselonas mērķus; šajā sakarā prasa optimizēt Eiropas Sociālo fondu (ESF) un Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF), prasa sociālo ieguldījumu un Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) regulas izmantojumā piešķirt prioritāti publisko un privāto bērnu un citu apgādājamo personu aprūpes un palīdzības iestāžu izveidei un Stabilitātes un izaugsmes pakta kontekstā ieviesto elastības mehānismu izmantot agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes (APIA) finansēšanai; ierosina, lai Komisija, izmantojot līdzfinansēšanas mehānismu, atvēl īpašus līdzekļus stimulu palielināšanai konkrētos reģionos, kur trūkst APIA iestāžu un kur sieviešu nodarbinātības līmenis ir ārkārtīgi zems;

6. aicina dalībvalstis īstenot politiku, kas aizsargā, uzlabo un sekmē kvalitatīvus bezmaksas sabiedriskos pakalpojumus, galvenokārt veselības aprūpes, izglītības, sociālā nodrošinājuma un taisnīguma jomā; norāda, ka ir izšķirīgi svarīgi piešķirt sabiedriskajiem pakalpojumiem uzdevumu izpildei nepieciešamos finanšu resursus un

cilvēkresursus;

7. aicina Komisiju un dalībvalstis veikt nepieciešamos pasākumus, lai veicinātu darba un privātās dzīves līdzsvarošanu un tādējādi ļautu sievietēm, īpaši tām, kurām visvairāk draud nabadzība, veidot pilna laika karjeru vai, ja viņas to vēlas, strādāt nepilnas slodzes darbu vai darbu ar elastīgu darbalaiku;

8. aicina Komisiju ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm sākt vispusīgu un vispārēju likumdošanas iniciatīvu, kuras mērķis būtu apmierināt māšu un tēvu vajadzības attiecībā uz dažādu veidu atvaļinājumiem, proti, maternitātes, paternitātes, bērna kopšanas un aprūpētāju atvaļinājumiem, it sevišķi nolūkā palīdzēt vīriešiem aktīvāk pildīt tēva lomu, dodot iespēju taisnīgāk sadalīt pienākumus ģimenē un tādējādi nodrošinot sievietēm vienlīdzīgas iespējas iesaistīties darba tirgū, kas, savukārt, palielinās viņu ekonomisko neatkarību; ņem vērā, ka dažas dalībvalstis šajā jomā jau ir pieņēmušas tiesību aktus, kas ir tālejošāki nekā ES tiesību akti; aicina dalībvalstis paredzēt tiesību aktus, kas sargātu vai palielinātu maternitātes, paternitātes un vecāku tiesības; uzsver, ka 2010. gadā no personām, kas izmantoja tiesības uz bērna kopšanas atvaļinājumu, tikai 2,7 % bija vīrieši, un tas liecina, ka vajadzīgi konkrēti pasākumi ar mērķi nodrošināt, ka personiskas un citam nenodotamas tiesības uz bērna kopšanas atvaļinājumu piešķir cik vien dāsni iespējams;

9. atkārtoti pauž neapmierinātību par Maternitātes atvaļinājuma direktīvas atsaukšanu pēc gadiem ilgiem centieniem rast izeju no strupceļa un tādējādi nodrošināt labāku aizsardzību Eiropas iedzīvotājiem; aicina Komisiju izvirzīt jaunu priekšlikumu un ievērot Parlamenta nostāju, ka pašreizējais minimālais garantētais pilnībā apmaksātā maternitātes atvaļinājuma periods būtu jāpagarina no 14 uz 20 nedēļām un jāievieš obligātas tiesības uz apmaksātu paternitātes atvaļinājumu; uzskata, ka visās dalībvalstīs jāveic īpaši pasākumi sieviešu darba un privātās dzīves līdzsvara uzlabošanai; mudina Komisiju Eiropas pusgadā iekļaut gan pamatīgāku sociālo dimensiju, gan mērķus attiecībā uz dzimumu līdztiesību darbā;

10. atzinīgi vērtē Komisijas ceļvedī „Jauns sākums to darba un privātās dzīves līdzsvara problēmu risināšanai, ar kurām saskaras strādājošās ģimenes” pausto ierosinājumu ieviest aprūpētāju atvaļinājumu;

11. aicina pārorientēties uz tiesību individualizēšanu sociālā taisnīguma politikas jomā;

Nabadzība un darbs

12. aicina Komisiju un dalībvalstis īstenot politiku, kas veicinātu sieviešu nodarbinātību un sociāli marginalizētu sieviešu grupu integrāciju darba tirgū, ņemot vērā stratēģijas „Eiropa 2020” mērķus, nostiprināt un uzlabot izglītību un palielināt ieguldījumus apmācībā un informācijas kampaņās, panākot, ka turpmākā sieviešu integrācijā darba tirgū izšķirīgais faktors ir kvalifikācija, liekot uzsvaru uz mūžizglītību, jo tā sievietēm nodrošina prasmes, kas vajadzīgas kvalitatīva darba iegūšanai, un dod sievietēm iespēju apgūt jaunas prasmes aizvien mainīgajā darba tirgū; prasa vairāk popularizēt meitenēm domātus zinātnes, tehnoloģijas, inženierzinātņu un matemātikas priekšmetus, lai jau agrīni cīnītos pret pastāvošajiem izglītības stereotipiem un izskaustu ilgtermiņa atšķirības nodarbinātības un atalgojuma ziņā; prasa attīstīt cenas ziņā pieņemamus un kvalitatīvus sabiedriskos aprūpes pakalpojumus, elastīgus, bet ne nestabilus darbalaika

režīmus, kas būtu izdevīgi gan sievietēm, gan vīriešiem, un pasākumus pret vīriešu un sieviešu segregāciju pa profesijām un nozarēm, tostarp uzņēmējdarbībā un atbildīgos amatos;

13. uzsver, ka nolūkā sievietēm, ko apdraud sociālā atstumtība, dot iespēju sākt uzņēmējdarbību un palielināt viņu iesaisti šajā jomā izšķirīgi svarīga ir kredītu, finanšu pakalpojumu un konsultāciju pieejamība; aicina Komisiju un dalībvalstis veikt efektīvus pasākumus, kas palielinātu finansējuma pieejamību sievietēm, kuras vēlas sākt uzņēmējdarbību vai investīciju projektus, un sekmēt sieviešu uzņēmējdarbību, jo tā palielina vispārējo ekonomisko un sociālo attīstību, atvieglot kredītu pieejamību, tostarp mikrokredītu veidā, it sevišķi attiecībā uz neaizsargātām sievietēm, kas saskaras ar vairākiemeslu diskrimināciju, un izstrādāt un paplašināt stabilas pašnodarbinātības programmas; uzsver, cik svarīga šajā ziņā ir paraugprakses apmaiņa un popularizēšana, darbaudzināšana, pozitīvi sieviešu piemēri un citi nenodarbinātu sieviešu atbalsta līdzekļi;

14. uzsver, ka ir izšķirīgi svarīgi: pārstrādāt makroekonomisko, sociālo un darba tirgus politiku, to pielāgojot dzimumu līdztiesības politikai, lai sievietēm nodrošinātu ekonomisko un sociālo taisnīgumu; pārskatīt nabadzības līmeņa noteikšanas metodes un izstrādāt stratēģijas taisnīgas bagātības sadales sekmēšanai; garantēt minimālos ienākumus un pienācīgu atalgojumu un pensijas un radīt vairāk sievietēm paredzētu darbvietu ar nodrošinātām tiesībām; dot iespēju sievietēm un meitenēm izmantot augsta standarta sabiedriskos pakalpojumus, tostarp — sociālās palīdzības dienestu uzlabošanā mazinot no dzimuma atkarīgas atšķirības;

15. norāda, ka sievietes biežāk strādā nestabilu un zemu atalgotu darbu un uz nestandarta darba līgumu pamata; norāda, ka vēl viens darba nestabilitātes aspekts ir nebrīvprātīga nepilnas slodzes darba apmērs — tas palielina nabadzības risku, un tā īpatsvars kopējā nodarbinātībā ir palielinājies no 16,7 % līdz 19,6 %; aicina dalībvalstis intensīvāk vērsties pret nedeklarētu darbu, nestabilu darbu un netipisku līgumu ļaunprātīgu izmantošanu, tostarp nulles stundu līgumiem dažās dalībvalstīs; uzsver, cik ļoti daudz sieviešu strādā nedeklarētu darbu, kas nelabvēlīgi ietekmē sieviešu ienākumus, sociālā nodrošinājuma segumu un sociālo aizsardzību, kā arī ES IKP līmeni; mudina dalībvalstis apsvērt iespēju īstenot Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) ieteikumus, kuru mērķis ir mazināt nestabila darba apmēru[1], piemēram, analizēt un ierobežot apstākļus, kādos var izmantot nedrošus darba līgumus, un ierobežot laiku, cik ilgi darba ņēmējus var nodarbināt uz secīgu šādu līgumu pamata un pēc kura būtu jāpiedāvā iespēja slēgt pastāvīgu līgumu;

16. aicina dalībvalstis uzraudzīt strādājošo sieviešu tiesības — viņas aizvien vairāk strādā zemu atalgotu darbu un cieš no diskriminācijas;

17. norāda, ka pastāv jaunas nabadzīgu sieviešu kategorijas, ko veido jaunas profesionāles, it sevišķi dažās dalībvalstīs, kuru nodokļu politikā nav ņemtas vērā grūtības, ar ko saskaras šo kategoriju pārstāves, un kuras līdz ar to lielu daļu no jaunām absolventēm nolemj nedrošai darba dzīvei un ienākumiem, kas reti pārsniedz nabadzības līmeni („jaunie trūcīgie”);

[1] Starptautiskā Darba organizācija, „Policies and regulations to combat precarious employment”, 2011.

18. atkārtoti aicina Komisiju pārskatīt esošos tiesību aktus, lai novērstu sieviešu un vīriešu darba samaksas atšķirību un samazinātu pensiju atšķirību starp vīriešiem un sievietēm; norāda, ka vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirības novēršanā izšķirīgi svarīgi ir samaksas pārredzamības palielināšanas pasākumi, un aicina dalībvalstis īstenot Komisijas 2014. gada 7. marta ieteikumu par to, kā ar pārredzamības palīdzību nostiprināt principu par vienādu darba samaksu sievietēm un vīriešiem, tostarp pārlikt pierādīšanas pienākumu cīņā pret dzimumdiskrimināciju darbā;

19. aicina Komisiju veikt pētījumu par to, kā procedūras, kas saistītas ar personas dzimuma maiņas oficiālu atzīšanu, vai šādu procedūru trūkums ietekmē transpersonu situāciju darba tirgū, jo īpaši nodarbinātības pieejamību viņiem, atalgojuma līmeni, karjeras attīstību un pensijas;

20. uzskata, ka steidzami jāizstrādā jēdziena „vienādas vērtības darbs” ES līmeņa definīcija, ņemot vērā Tiesas judikatūru, lai nodrošinātu, ka tiek ņemti vērā tādi faktori kā darba apstākļi, darba ņēmēju atbildība un attiecīgajam darbam nepieciešamās fiziskās vai garīgās prasības; uzskata, ka nekavējoties jārisina jautājums par vienādu darba samaksu par „vienādas vērtības darbu” dažādās nozarēs, lai būtu iespējama plašāka interpretācija, kura aptvertu atšķirības samaksā par darbu, kas sākotnēji var šķist nesalīdzināms, piemēram, par medicīnas māsu darbu un darbu ražošanas nozarē;

21. ar bažām norāda, ka sievietes bieži vien saņem pensiju, kas vien tikko pārsniedz iztikas minimuma slieksni, un tam ir vairāki cēloņi, piemēram, tas, ka viņas uz laiku pārtraukušas vai vispār beigušas strādāt, lai varētu aprūpēt savu ģimeni, nepilnas slodzes līgumu pārsvars karjeras gaitā vai tas, ka viņas bez atalgojuma strādājušas savu laulāto labā, it īpaši tirdzniecības nozarē vai lauksaimniecībā, un nav izdarījušas iemaksas sociālā nodrošinājuma shēmā;

22. atzinīgi vērtē to, ka savā jaunajā dzimumu līdztiesības stratēģijā Komisija vienādu darba samaksu par vienādi vērtīgu darbu uzskata par vienu no svarīgākajām rīcības jomām; taču pauž nožēlu par to, ka Komisija ir publicējusi vien dienestu darba dokumentu, tādējādi savas dzimumu līdztiesības stratēģijas statusu pazeminot līdz iekšēja dokumenta statusam; tāpēc aicina Komisiju pieņemt paziņojumu par jaunu dzimumu līdztiesības un sieviešu tiesību stratēģiju laikam pēc 2015. gada, lai tajā ietvertos mērķus un politiku varētu efektīvi īstenot;

23. prasa dalībvalstīm nodrošināt, lai ikviena persona, kura uz laiku pārtraukusi profesionālo darbību, lai nodarbotos ar bērnu audzināšanu vai rūpētos par gados vecākām personām, varētu reintegrēties darba tirgū un atgriezties savā iepriekšējā darbavietā un karjeras izaugsmes posmā;

24. aicina Komisiju veikt ietekmes novērtējumu par minimālo ienākumu sistēmām Eiropas Savienībā un apsvērt turpmākus pasākumus, kuros būtu ņemti vērā ekonomikas un sociālie apstākļi katrā dalībvalstī, kā arī novērtējumu par to, vai minētās sistēmas ļauj mājsaimniecībām apmierināt personiskās pamatvajadzības; aicina Komisiju uz šā pamata novērtēt, kā un ar kādiem līdzekļiem nodrošināt pienācīgus minimālos ienākumus, kas visās dalībvalstīs pārsniegtu nabadzības slieksni, proti, 60 % no medianālajiem ienākumiem valstī saskaņā ar valsts praksi un tradīcijām un atbilstoši dalībvalstīm raksturīgajām īpatnībām, lai atbalstītu sociālo konverģenci visā ES; vēlreiz mudina dalībvalstis ieviest minimālo valsts pensiju, kas nedrīkstētu būt zemāka par

nabadzības riska slieksni;

25. norāda, ka pensionāres ir neaizsargātākā grupa un bieži dzīvo nabadzībā vai ir pakļautas nabadzības riskam; aicina dalībvalstis no dzimuma atkarīgas pensiju atšķirības mazināšanu uzskatīt par ekonomisku mērķi; aicina dalībvalstis reformēt pensiju sistēmas, lai vienmēr nodrošinātu adekvātu pensiju visiem un likvidētu pensiju atšķirību; uzskata, ka pensiju atšķirības mazināšanas instrumenti ir, piemēram, pensiju sistēmu koriģēšana nolūkā nodrošināt sieviešu un vīriešu līdztiesību un izglītības, karjeras plānošanas, bērna kopšanas atvaļinājuma sistēmu un citu vecāku atbalsta pakalpojumu koriģēšana; aicina dalībvalstis atbilstoši subsidiaritātes principam apsvērt iespēju nodrošināt dalītas pensijas tiesības laulības šķiršanas un laulāto atšķiršanas gadījumos; norāda, ka darbavietas vecuma pensijas shēmas aizvien biežāk funkcionē pēc apdrošināšanas principiem un ka tas var radīt daudzas atšķirības sociālās aizsardzības ziņā[1]; uzsver, ka Eiropas Savienības Tiesa ir skaidri norādījusi, ka darbavietas pensiju shēmas ir jāuzskata par samaksu un tāpēc vienlīdzīgas attieksmes princips attiecas arī uz šīm shēmām;

Nabadzība: vispārīgi ieteikumi

26. atzīst, ka nabadzīgi cilvēki salīdzinājumā ar turīgākiem bieži vien maksā augstāku vienības cenu par tām pašām precēm un pakalpojumiem, kas nepieciešami viņu sociālās un ekonomiskās dzīvotspējas nodrošināšanai, jo īpaši attiecībā uz telekomunikāciju pakalpojumiem, enerģiju un ūdeni; aicina dalībvalstis cieši sadarboties ar piegādātājiem un operatoriem jautājumā par vistrūcīgākajām personām paredzēta atbalsta mehānismu un sociālo tarifu izstrādi, īpaši attiecībā uz ūdensapgādi un elektroapgādi, lai izskaustu mājsaimniecību enerģētisko nabadzību;

27. mudina Komisiju neieteikt dalībvalstu valsts pārvaldes departamentu reorganizāciju vai līdzekļu samazināšanu un neveicināt lielāku darba attiecību elastību vai sabiedrisko pakalpojumu privatizāciju, jo šādas pieejas ir acīmredzami vājinājušas darba ņēmēju sociālās tiesības un smagāk skārušas sievietes;

28. vēlreiz norāda uz izglītības lomu dzimumu stereotipu apkarošanā, sieviešu un meiteņu iespēcināšanā sociālā, ekonomiskā, kultūras un politiskā aspektā un zinātnes karjerā un nabadzības cikla izbeigšanā ar sieviešu iekļaušanu nozarēs, kurās viņu īpatsvars ir bijis zems, piemēram, zinātnē, tehnoloģijā, inženierijā un uzņēmējdarbībā, un aicina Komisiju konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos iekļaut sieviešu arodizglītības mērķus; uzsver neformālās izglītības lomu; aicina dalībvalstis savā ekonomikā un atveseļošanas plānos kā neatņemamu sastāvdaļu iekļaut ieguldījumus meiteņu un sieviešu izglītībā ar mērķi uzlabot viņu potenciālu; mudina dalībvalstis palīdzēt jaunām sievietēm pēc formālās izglītības iesaistīties darba tirgū; uzsver, ka visām izglītības iestādēm ir jānodod tālāk demokrātiskas vērtības, lai sekmētu toleranci, aktīvu pilsoniskumu, sociālo atbildību un cieņu pret atšķirībām attiecībā uz dzimumu, minoritātēm un etniskajām un reliģiskajām grupām; norāda, cik svarīgs aizspriedumu un stereotipu pārvarēšanā ir sports un fiziskā audzināšana un cik ļoti sports un fiziskā audzināšana var palīdzēt sociāli neaizsargātiem jauniešiem atgriezties uz pareizā ceļa;

[1] http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/conference_sept_2011/dgjustice_oldagepensionspublication3march2011_en.pdf.

29. pauž bažas par to, ka sievietes, kurām ir bērni, saskaras ar diskrimināciju darbā tāpēc, ka viņas ir mātes, nevis tāpēc, ka strādātu sliktāk nekā kolēģi; mudina dalībvalstis aktīvi popularizēt mātes kā darba ņēmējas pozitīvu tēlu un cīnīties pret māšu diskrimināciju, kas konstatēta vairākos pētījumos;

30. aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka struktūrfondus un ieguldījumu fondus, jo īpaši ESF, kā arī ESIF, izmanto, lai uzlabotu izglītību un apmācību nolūkā sekmēt piekļuvi darba tirgum un mazināt sieviešu bezdarbu, nabadzību un sociālo atstumtību; uzsver, ka sociālās iekļaušanas pasākumiem un sociālās inovācijas projektiem piešķirtos 20 % no ESF līdzekļiem varētu aktīvāk izmantot, lai atbalstītu tādas iniciatīvas kā neliela mēroga lokāli projekti, kuru mērķis ir iespēcināt nabadzīgas un sociāli atstumtas sievietes; mudina dalībvalstis vairāk rīkot informācijas kampaņas par iespējām piedalīties ES finansētos projektos;

31. prasa ieviest finansēšanas mehānismus, kas motivētu vienlīdzīgas pārstāvības nodrošināšanu jomās, kurās pastāv dzimumu disproporcija, un uzsver, ka nepieciešami pēc dzimuma sadalīti dati, lai varētu labāk izprast meiteņu, zēnu, vīriešu un sieviešu situāciju un līdz ar to efektīvāk reaģēt uz disproporciju; aicina Komisiju sniegt pārskatu pa dzimumiem un vecuma grupām par dalību Eiropas izglītības mobilitātes programmās, piemēram, „*Erasmus+*”, „Radošā Eiropa” un „Eiropa pilsoņiem”;

32. it sevišķi atgādina par bērnu migrantu un bērnu bēgļu — gan zēnu, gan meiteņu — tiesībām uz izglītības pieejamību: tā ir viena no Eiropas sabiedrības prioritātēm; tāpēc uzsver, ka, ņemot vērā ilgstošo migrācijas krīzi, gan ES, gan valstu līmenī būtu jāveic steidzami pasākumi migrantu izglītības jomā; uzsver, ka izglītība ir svarīgs integrācijas un nodarbināmības faktors un ka valstu izglītības sistēmu nesagatavotība šim izaicinājumam var palielināt kulturālo segregāciju un padziļināt sociālās plaisas; norāda, ka izglītības pieejamību gan bēgļu nometnēs, gan uzņēmējās pašvaldībās, kura atbilstu attiecīgajiem kvalitātes standartiem un kuru papildinātu ar valodām saistīts un psiholoģisks atbalsts, nedrīkst apdraudēt birokrātiskas un administratīvas problēmas, kas saistītas ar bēgļa statusa atzīšanu;

33. uzsver brīvprātīgo organizāciju un terciārā sektora devumu šajā jomā un mudina dalībvalstis atbalstīt to centienus; atgādina, cik ļoti daudz sieviešu iesaistās brīvprātīgos izglītības un citos pasākumos, kā arī atbalsta un uzlabo izglītības iespējas, piemēram, bēgļiem un trūcīgiem bērniem;

34. uzsver, ka bērnu nabadzības un sociālās atstumtības sekas var ilgt visu mūžu un izraisīt nabadzības turpināšanos no paaudzes paaudzē; uzsver, ka visās dalībvalstīs bērnu nabadzības un sociālās atstumtības risks ir cieši saistīts ar vecāku, jo sevišķi mātes, izglītības līmeni, kā arī vecāku situāciju darba tirgū, viņu sociālo stāvokli un dalībvalsts piedāvātajiem ģimenes atbalsta pakalpojumiem; iesaka dalībvalstīm nodrošināt kvalitatīvas bezmaksas izglītības pieejamību visiem jauniešiem visās vecuma grupās, arī agrā bērnībā; uzsver, cik svarīgi ir konsultēt bērnus izglītības jautājumos, lai dotu viņiem iespēju pilnībā atraisīt savu potenciālu; uzsver, ka ar īpašām programmām ir jāatbalsta māšu pusaudžu izglītība, kurām priekšlaicīga mācību pārtraukšana ir pirmais solis virzībā uz nabadzību; uzsver, ka ir jāizveido vispusīgs pasākumu kopums cīņai pret bērnu nabadzību un bērnu labklājības veicināšanai, kura pamatā būtu trīs pīlāri, proti, adekvātu resursu pieejamība un darba un ģimenes dzīves līdzsvarošana,

kvalitatīvu pakalpojumu pieejamība un bērnu iesaiste lēmumos, kas viņus ietekmē, kā arī kultūras, brīvā laika un sporta pasākumos; atkārto, ka ir jānodrošina viegla un vienlīdzīga piekļuve informācijai, it īpaši attiecībā uz sociālo nodrošinājumu, pieaugušo izglītību, veselības aprūpi un pieejamo ekonomisko atbalstu;

35. uzsver, ka LGBTI ģimeņu neatzīšana daudzās dalībvalstīs noved pie tā, ka LGBTI ir mazāki ienākumi un augstāka dzīves dārdzība, līdz ar to — arī lielāks nabadzības un sociālās atstumtības risks; uzskata, ka nolūkā apkarot nabadzību, ko rada seksuālo minoritāšu un dzimumminoritāšu marginalizācija un diskriminācija, ārkārtīgi svarīgi ir tiesību akti par vienlīdzīgu attieksmi; šajā sakarā aicina Padomi pieņemt 2008. gada priekšlikumu direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no personas reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas; turklāt prasa visās turpmākās dzimumu līdztiesības direktīvu pārstrādātās redakcijās skaidri aizliegt diskrimināciju uz dzimumidentitātes pamata; joprojām pauž bažas par to, ka informētība par tiesībām un par struktūrām un organizācijām, kas palīdz diskriminācijas upuriem, ir zema; šajā sakarā aicina Komisiju rūpīgi uzraudzīt, cik efektīvas ir sūdzību izskatīšanas iestādes un procedūras dalībvalstīs;

36. prasa pilnībā īstenot Direktīvu 2006/54/EK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un attieksmi pret vīriešiem un sievietēm nodarbinātības un profesijas jautājumos, un to pārskatīt, nosakot uzņēmumiem prasību izstrādāt pasākumus vai plānus dzimumu līdztiesības jomā, tostarp desegregācijas, samaksas sistēmu pilnveidošanas un sieviešu profesionālās dzīves atbalsta pasākumus;

37. atkārto, cik svarīga ir izglītošana agrā jaunībā par ekonomikas un finanšu jautājumiem, jo ir apliecināts, ka tas uzlabo spējas pieņemt saimnieciskus lēmumus turpmākajā dzīvē, tostarp lēmumus par izdevumu un ienākumu pārvaldību; iesaka apmainīties ar paraugpraksi un popularizēt izglītības programmas, kas paredzētas neaizsargātu grupu un marginalizētu kopienu sievietēm un meitenēm, kuras saskaras ar nabadzību un sociālo atstumtību;

38. atzīmē, ka partnera ienākumu trūkums var būt nozīmīgs faktors, kas veicina sieviešu nonākšanu nabadzības slazdā un sociālās atstumtības situācijā; norāda, cik nedrošā situācijā bieži vien ir atraitnes, šķirtas sievietes un vientuļās mātes, kam tiesā piešķirtas aizgādības tiesības par bērniem, par kuriem jānosaka pietiekams uzturlīdzekļu līmenis; norāda, ka uzturlīdzekļu nemaksāšana vientuļās mātes var novest nabadzībā; uzsver, ka šķirtas sievietes ir pakļautas lielākam diskriminācijas un nabadzības riskam un tas apliecina, ka sievietes vēl joprojām nav pilnībā ekonomiski neatkarīgas, tāpēc vajadzīgi papildu pasākumi darba tirgus un no dzimuma atkarīgas darba samaksas atšķirības novēršanas jomā;

39. uzsver, ka nodokļu politikai piemīt dzimumdimensija; tāpēc aicina Komisiju popularizēt nodokļu politikas paraugpraksi, kas ņem vērā ietekmi dzimumu aspektā un palielina dzimumu līdztiesību, it īpaši attiecībā uz mājsaimniecības ienākumu nodokļu režīmu, kas dažos gadījumos mazākiem ienākumiem var paredzēt augstākas likmes, tostarp PVN, un šādas paraugprakses ietvaros cita starpā varētu arī samazināt PVN likmi sievietēm svarīgām precēm, piemēram, tamponiem;

40. uzsver, ka datu vākšana par mājsaimniecību izdevumiem un ienākumiem ir jāpapildina ar individualizētiem datiem, lai varētu ņemt vērā dzimumu nevienlīdzību

mājsaimniecībās;

41. uzstāj, ka makroekonomikas politika ir jāsaskaņo ar sociālās līdztiesības politiku un ka tajā ir jāiekļauj spēcīga dzimumperspektīva; atkārto, ka finanšu iestādēm, piemēram, ECB un valstu centrālajām bankām, izstrādājot un lemjot par makroekonomisko monetāro politiku vai finanšu pakalpojumu politiku, ir jāņem vērā sociālā ietekme, tostarp ietekme uz dzimumu nevienlīdzību;

42. vēlreiz pauž atbalstu iniciatīvai par orientējoša references budžeta formulēšanu un aicina Komisiju tā izstrādē ietvert ar dzimumu saistītus apsvērumus, tostarp dzimumu nevienlīdzību mājsaimniecībās;

43. atkārto, ka ir jāveic pētījums par sieviešu bezpajumtniecību un tās cēloņiem un veicinātājfaktoriem, jo pašlaik nav pietiekamu datu par šo parādību; atzīmē, ka ir jāņem vērā tādi ar dzimumu saistīti aspekti kā ekonomiskā atkarība dzimuma dēļ, pagaidu mājokļi un izvairīšanās no sociālajiem dienestiem;

44. uzsver, ka Eiropas Savienībā joprojām būtiska problēma ir vardarbība pret sievietēm un ka vainīgie ir steidzami jāiesaista pasākumos, kas vērsti pret vardarbību pret sievietēm, neatkarīgi no viņu vecuma, izglītības līmeņa, ienākumiem vai sociālā stāvokļa, un ka šīs vardarbības ietekme uz marginalizācijas, nabadzības un sociālās atstumtības risku aizvien pieaug; norāda, ka sieviešu ekonomiskā neatkarība ir izšķirīgi svarīga, lai viņas varētu proaktīvi izvairīties no dzimumvardarbības; aicina dalībvalstis un reģionālās un vietējās iestādes nodrošināt sociālās aizsardzības sistēmas, kas garantētu sociālās tiesības sievietēm, kuras cietušas no jebkādas vardarbības, piemēram, vardarbības ģimenē, cilvēku tirdzniecības vai prostitūcijas, un veikt pasākumus viņu reintegrācijai darba tirgū, izmantojot arī tādus instrumentus kā ESF; uzsver, ka ir jāpalielina informācijas pieejamība par juridiskajiem pakalpojumiem personām, kas cietušas no vardarbības;

45. uzsver, ka neatlaidīgi jācenšas izskaust vardarbību ģimenē, jo īpaši vardarbību pret sievietēm; norāda, ka sieviešu dzīvē un attiecībā uz spēju rast izeju situācijās, kad pastāv vardarbība ģimenē, izšķiroši svarīga ir viņu ekonomiskā neatkarība un ka sievietes, kas ir izlietojušas apmaksāto atvaļinājumu, ir pakļautas darba un ekonomiskās neatkarības zaudēšanas riskam; norāda, ka nesen Austrālijā un ASV ieviestais atvaļinājums personām, kas cieš no vardarbības ģimenē, daudziem darba ņēmējiem ir nodrošinājis nodarbinātības aizsardzību laikā, kad jārisina šādas vardarbības sekas, piemēram, dodot attiecīgajiem cilvēkiem laiku ārstu apmeklējumiem, dalībai tiesas sēdēs un citām darbībām, kas jāveic šādās situācijās; aicina Komisiju un dalībvalstis apsvērt iespēju (un potenciālās sekas) ieviest īpašu apmaksātu atvaļinājumu sistēmu personām, kas cietušas no vardarbības ģimenē, gadījumos, kad apmaksāta atvaļinājuma trūkums cietušajām personām neļauj saglabāt darbu, tajā pašā laikā nodrošinot viņu privātumu; aicina Komisiju un dalībvalstis arī ieviest papildu pasākumus, kas palielinātu informētību par vardarbības ģimenē problēmu un palīdzētu no šādas vardarbības cietušajām personām, uzlabot viņu zināšanas par savām tiesībām un šo tiesību aizsardzību un aizsargāt viņu ekonomisko neatkarību;

46. vēlreiz aicina ES un visas dalībvalstis parakstīt un ratificēt Stambulas konvenciju un prasa steigšus sākt iniciatīvu ar mērķi izstrādāt ES direktīvu par vardarbības pret sievietēm apkarošanu; vēlreiz aicina Komisiju nākt klajā ar Eiropas stratēģiju pret

dzimumvardarbību, izveidot Eiropas gadu cīņai pret dzimumvardarbību un virzīt leģislatīvus pasākumus, kuri šādu vardarbību atzītu par noziedzīgu nodarījumu, kas ļoti līdzinās naida noziegumiem;

47. uzskata, ka ir proaktīvi jācenšas novērst vardarbību pret sievietēm, vēršoties pret normām, kas glorificē vardarbību; uzsver, ka stereotipi un struktūras, kas ir pamatā vīriešu vardarbībai pret sievietēm, ir jāapkaro proaktīvi, izmantojot valsts līmeņa kampaņas un pastāvīgu izglītošanu par mačo kultūras problēmu;

48. norāda, ka par būtiski svarīgu līdzekli, ar ko radīt jaunas darbvietas un dot sievietēm iespēju izkļūt no nabadzības, būtu jāuzskata jaunās tehnoloģijas;

49. mudina dalībvalstis sadarbībā ar reģionālajām un vietējām iestādēm palīdzēt uzlabot lauku sieviešu dzīves kvalitāti, lai mazinātu nabadzības risku, nodrošinot arī kvalitatīvas izglītības programmas lauku sieviešu iespēcināšanai, kā arī kvalitatīvus darba apstākļus un pienācīgus ienākumus šai grupai; mudina dalībvalstis nodrošināt kvalitatīvu pašvaldību, sociālo un sabiedrisko infrastruktūru, lai laukos uzlabotu dzīves apstākļus kopumā;

50. uzskata, ka joprojām netiek atzīti daudzi nabadzības, it īpaši sieviešu nabadzības, aspekti, piemēram, tas, ka sievietēm tiek liegta piekļuve kultūrai un sociālai līdzdalībai, un tāpēc aicina dalībvalstis piešķirt vajadzīgo atbalstu, lai nodrošinātu, ka visas sievietes var izmantot tiesības uz kultūru, sportu un izklaidi, īpašu uzmanību pievēršot nabadzīgām sievietēm, sievietēm ar invaliditāti un migrantēm; uzskata, ka esošie smagas materiālās nenodrošinātības indikatori neietver kultūras un sociālās līdzdalības pieejamības faktorus un līdz ar to sniedz vien nepilnīgu nabadzības ainu; prasa izstrādāt vēl citus indikatorus, pēc kuriem novērtēt atstumtību sociālā, kultūras un politiskās līdzdalības aspektā, it īpaši tās ietekmi uz nabadzības apburto loku un sekas no paaudzes paaudzē;

51. aicina veikt pētījumus, kas šajā jomā dotu jaunus statistikas datus, kurus varētu izmantot plašākas, visaptverošas un uzticamas datu bāzes izveidē;

52. norāda, ka sievietes ar invaliditāti bieži vien saskaras ar diskrimināciju ģimenē un izglītībā, ka viņu darba iespējas ir ierobežotas un ka ar sociālajiem pabalstiem, ko viņas saņem, nepietiek, lai nenonāktu nabadzībā; uzsver, ka šajā ziņā dalībvalstīm un reģionālajām un vietējām iestādēm būtu jāsniedz sievietēm ar invaliditāti specializēta aprūpe, kas viņām nepieciešama, lai viņas varētu izmantot savas tiesības, un jāierosina darbības, ar kurām viņām palīdzētu integrēties darba tirgū, izmantojot papildu atbalsta pasākumus, it sevišķi izglītības un apmācības jomā;

53. prasa vērienīgāk risināt enerģētiskās nabadzības problēmu, kas nesamērīgi skar vientuļās sievietes un viena vecāka un sieviešu vadītas mājsaimniecības; mudina Komisiju un dalībvalstis ieviest jēdziena „enerģētiskā nabadzība” definīciju, kurā ņemtu vērā šīs parādības dzimumaspektus, un iekļaut šo definīciju gaidāmajā Ēku energoefektivitātes direktīvas pārstrādātajā redakcijā; uzsver, cik lielā mērā kopienu energoiniciatīvas, piemēram, kooperatīvi, ļauj uzlabot situāciju neaizsargātiem enerģijas patērētājiem, it sevišķi sievietēm, kas saskaras ar nabadzību un sociālo atstumtību un marginalizāciju; uzsver, ka sieviešu nabadzību būtiski ietekmē klimata pārmaiņas, jo sievietes ir vairāk atkarīgas no dabas resursiem un viņu rīcībā ir mazāk līdzekļu, ar ko

aizsargāties pret klimata pārmaiņu nelabvēlīgajām sekām, piemēram, veselības ietekmējumu, sausumu, dabas katastrofām un pārvietošanos vides pārmaiņu dēļ; pauž nožēlu par to, ka ES klimata politikā nav sistemātiski iestrādāta dzimumperspektīva, un aicina Savienības iestādes dzimumu līdztiesības aspektu integrēt visā ES klimata politikā un klimata tiesību aktos;

54. vēlreiz aicina Komisiju strādāt pie Eiropas bērnu garantijas izveides, kas nodrošinātu, ka ikvienam Eiropas bērnam, kuram draud nabadzība, ir pieejama bezmaksas veselības aprūpe, bezmaksas izglītība, bezmaksas aprūpe, pienācīgs mājoklis un pienācīgs uzturs; uzsver, ka šādā politikā ir jāskata sieviešu un meiteņu stāvoklis, it īpaši neaizsargātās un marginalizētās kopienās; norāda, ka Jaunatnes garantijas iniciatīvā ir jāiekļauj dzimumperspektīva;

55. mudina dalībvalstis un Komisiju vākt pēc dzimuma iedalītus statistikas datus un ieviest jaunus individuālus indikatorus attiecībā uz sievietēm un nabadzību, kas kalpotu par līdzekļiem, kā novērtēt plašākas sociālās, ekonomikas un darba politikas ietekmi uz sievietēm un nabadzību, lai attīstītu paraugprakses apmaiņu par leģislatīvajiem un budžeta instrumentiem nabadzības apkarošanas jomā, īpaši pievēršoties grupām, kuras īpaši apdraud nabadzība, tostarp migrantēm, etnisko minoritāšu sievietēm, vientuļajām sievietēm, vecākām sievietēm, sievietēm ar invaliditāti un sievietēm, kas nestrādā, jo mājās aprūpē ģimenes locekli, un neatkarīgi no seksuālās orientācijas vai dzimumidentitātes;

56. prasa piemērot Komisijas ieteikumus un strādāt sadarbībā ar Komisiju;

57. uzsver sociālo uzņēmumu lomu tādu sieviešu iespēcināšanā un iekļaušanā, kuras saskaras ar nabadzību un sociālo atstumtību un vairākiemeslu diskrimināciju;

58. uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt, ka ES politika, programmas un darbības attīstības sadarbības un palīdzības jomā ir dzimumvērīgas, lai iespēcinātu sievietes un ļautu viņām panākt neatkarību izglītības un apmācības ceļā un lai apkarotu dzimumdiskrimināciju un jebkādu vardarbību pret sievietēm, tostarp cilvēku tirdzniecību un sieviešu dzimumorgānu kropļošanu;

59. aicina Komisiju un dalībvalstis izveidot ieinteresēto personu iesaistes procesus, kas veicinātu un atvieglotu nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautu personu, jo īpaši sieviešu un meiteņu, tiešu iesaistīšanos sociālās iekļaušanas politikas veidošanā visos līmeņos;

60. aicina Komisiju un dalībvalstis īstenot dzimumu līdztiesības principu budžeta plānošanā, lai nodrošinātu, ka lēmumos par budžetu tiek ņemta vērā dzimumdimensija un skatīta diferencēta ietekme;

61. aicina dalībvalstis cīņā pret nabadzību sadarboties ar NVO, kuras veiksmīgi darbojas galējas nabadzības apgabalos un kuru rīcībā ir vērtīgas zināšanas par vietējām kopienām; aicina dalībvalstis atbalstīt efektīvu sadarbību vietējā līmenī;

62. aicina dalībvalstis un Komisiju dzimumu līdztiesības nodrošināšanā iesaistīt sociālos partnerus (arodbiedrības un darba devēju organizācijas) un pilsonisko sabiedrību, tostarp dzimumu līdztiesības struktūras, lai veicinātu vienādu attieksmi; uzsver, ka

sociālajā dialogā ir jāiekļauj dzimumu līdztiesības uzraudzības un veicināšanas prakse darbavietā, tostarp elastīgi darba režīma nosacījumi, kuru mērķis ir veicināt darba un privātās dzīves līdzsvarošanu; uzsver, ka diskriminācijas novēršanā un sieviešu un vīriešu līdztiesības veicināšanā darbavietā liela nozīme ir darba koplīgumiem, kā arī citiem instrumentiem, piemēram, rīcības kodeksiem, pētniecībai un pieredzes un labas prakses apmaiņai dzimumu līdztiesības jomā;

63. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.

PASKAIDROJUMS

Sieviešu nabadzības un sociālās atstumtības problēmai Parlaments jau vairākus gadus pievērš pastiprinātu uzmanību. Ir bijušas vairākas rezolūcijas, kurās pausts aicinājums novērst cēloņus un sekas šā nedrošā stāvokļa daudzajām izpausmēm. Tomēr nākas konstatēt, ka, neraugoties uz veltītajām pūlēm, 2015. gadā panāktais progress nav liels.

Ekonomiskā krīze, no kuras Savienība pamazām atgūstas, ir paaugstinājusi statistikas datus par to cilvēku — vīriešu un sieviešu — skaitu, kuri pakļauti nabadzības un sociālās atstumtības riskam.

Jaunākā pieejamā statistika par monetārās nabadzības sadalījumu un ienākumu nevienlīdzību Eiropas Savienībā liecina, ka 16,6 % no ES–28 iedzīvotājiem pēc sociālajiem pārvedumiem ir uzskatāmi par nabadzības apdraudētiem. Šis risks sievietēm sasniedz 17,2 % salīdzinājumā ar 16,1 % vīriešiem. Minētie skaitļi sevī slēpj ievērojamas atšķirības starp dalībvalstīm.

Tomēr tas joprojām skar sievietes vidēji vairāk nekā vīriešus, turklāt jo īpaši cieš tās sievietes, kuras ir vientuļās mātes, pensionāres, imigrantes vai invalīdes. Sievietēm aizvien vēl ir nesamērīgi vairāk nestabilu darbvietu, pārtraukumu karjerā, „sievietēm draudzīgu" profesiju (veselības aprūpe, mājsaimniecību darbi utt.) un nepilnas slodzes darbvietu, turklāt biežāk tā ir nepieciešamība, lai spētu aprūpēt savus tuviniekus, nevis brīva izvēle.

Darba samaksas atšķirība salīdzinājumā ar kolēģiem vīriešiem un pensijas atšķirība, kas, cenšoties saskanīgi apvienot privāto un profesionālo dzīvi, radusies sadrumstalotas karjeras rezultātā, finansiālās grūtībās esošām sievietēm rada smagu nastu un nedrošību ikdienas dzīvē par viņu ekonomisko neatkarību.

Šajā ziņojumā ir uzsvērtas ilgstošās nevienlīdzības izpausmes, no kurām cieš sievietes. Tajā ir norādīts, ko Savienībai un dalībvalstīm vajadzētu darīt, lai visām personām neatkarīgi no dzimuma būtu vienāda izdevība un vienādas iespējas tādās jomās kā nodarbinātība, sociālais nodrošinājums, atalgojums, izglītība, bērnu aprūpe un pat kultūra. Ziņojumā ir atgādināts par līdzekļiem, jo īpaši finanšu līdzekļiem, kas jau ir Eiropai un dalībvalstīm, lai apturētu tendenci, ka puse no iedzīvotājiem nonāk nabadzībā.

Cīņa pret sieviešu nabadzību ir sociālā taisnīguma jautājums. Publiskos izdevumus — gan tiešos, gan netiešos —, ko dalībvalstis velta šīs netaisnības samazināšanai, nevajadzētu uzskatīt par izšķērdētiem līdzekļiem vai vienkāršām izmaksām, bet gan par patiešām racionālu ieguldījumu, lai izkļūtu no nabadzības apburtā loka.

Šie izdevumi atbrīvotu darba ņēmējus no ģimenes pienākumu radītajiem ierobežojumiem un uzturētu iekšējo pieprasījumu, kas nepieciešams Eiropas Savienības ekonomikas atveseļošanai.

Izskaužot sieviešu nabadzību, ir iespējams arī vismaz daļēji ilgtermiņā risināt bērnu nabadzības un līdz ar to globālās nabadzības problēmu.

21.3.2016

NODARBINĀTĪBAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAS ATZINUMS(*)

Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejai

par nabadzību — dzimuma perspektīva
(2015/2228(INI))

Atzinuma sagatavotāja: *Lynn Boylan*

(*) Iesaistītās komitejas — Reglamenta 54. pants

IEROSINĀJUMI

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

A. tā kā ar sociālās un ekonomiskās labklājības palielināšanu panākta dzimumu līdztiesība darba tirgū nāk par labu ne vien sievietēm, bet arī ekonomikai un sabiedrībai kopumā; tā kā mērķis nodrošināt vīriešu un sieviešu līdztiesību pastāv jau kopš 1957. gada Romas līguma;

B. tā kā sieviešu nodarbinātības līmenis parasti ir zemāks nekā vīriešu: 2014. gadā ES 28 valstīs vīriešu nodarbinātības līmenis bija 70,1 %, bet sieviešu — 59,6 %[1]; tā kā saskaņā ar Komisijas datiem 2015. gadā sievietes par darba stundu joprojām saņēma par 16 % mazāku samaksu nekā vīrieši par tādu pašu darbu; tā kā vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību dēļ sievietes bieži vien saņem mazākas pensijas nekā vīrieši un tāpēc sievietēm ir lielāks risks pēc pensionēšanās nonākt nabadzībā un tā kā Eiropas Savienībā sieviešu pensijas ir vidēji par 39 % mazākas nekā vīriešu; tā kā īpaši IKT nozarei ir raksturīga gan vertikāla, gan horizontāla segregācija, kas ir pat lielāka nekā daudzās citās nozarēs, un vairākums (54 %) sieviešu šajā nozarē strādā zemāk apmaksātos un zemāk kvalificētos amatos, turklāt tai raksturīga arī ievērojama sieviešu ieņemto amatu neatbilstība viņu izglītības kvalifikācijai;

C. tā kā no dzimuma atkarīga nodarbinātības līmeņu atšķirība, darba samaksas atšķirība un

[1] http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Employment_statistics&oldid=190559.

attiecīgā pensiju atšķirība, nesamērīgi liels sieviešu īpatsvars nestabila darba[1] un nebrīvprātīga nepilnas slodzes darba ņēmēju vidū un pārtraukumi sieviešu profesionālajā dzīvē bērnu vai citu ģimenes locekļu aprūpēšanas nolūkā saasina apstākļus, kuros sievietes īpaši skar vai apdraud nabadzība; tā kā viena vecāka ģimenes, jo īpaši tās, kurās ģimenes galva ir vientuļā māte, ir pakļautas lielākam nabadzības un sociālās atstumtības riskam (49,8 % salīdzinājumā ar 25,2 % tādu vidējo mājsaimniecību gadījumā, kurās ir apgādājami bērni, lai gan saskaņā ar ES statistiku attiecībā uz ienākumiem un dzīves apstākļiem šajā ziņā ir lielas atšķirības starp valstīm)[2]; tā kā vecāku nabadzība izraisa arī bērnu nabadzību un nopietni ietekmē bērnu turpmāko dzīvi; tā kā sieviešu līdzdalības darba tirgū veicināšana varētu palīdzēt samazināt viņu lielo nabadzības un sociālās atstumtības risku;

D. tā kā, mudinot vairāk sieviešu iesaistīties un palikt darba tirgū un tādējādi palielinot nodarbināto skaitu, var arī palīdzēt izlīdzināt vairākumā ES dalībvalstu prognozēto darbspējīgā vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanos un tā kā tas palīdzētu mazināt publisko finanšu un sociālās aizsardzības sistēmu noslogojumu, labāk izmantot sieviešu prasmes un kompetences, kā arī palielināt izaugsmes potenciālu un konkurētspēju,

1. uzskata, ka vīrieši jāmudina iesaistīties dzimumu līdztiesības veicināšanā visās darba tirgus jomās un visos tā līmeņos;

2. aicina dalībvalstis un Komisiju rīkoties, lai izskaustu visus vairākiemeslu dzimumdiskriminācijas veidus, lai nodrošinātu nediskriminēšanas un līdztiesības principa ievērošanu darba tirgū un attiecībā uz piekļuvi nodarbinātībai un jo īpaši lai pieņemtu sociālās aizsardzības pasākumus, ar ko nodrošinātu, ka darba samaksa un sociālās tiesības, tostarp pensijas, sievietēm ir tādas pašas kā vīriešiem, kuriem ir tāda pati vai līdzīga pieredze un kuri strādā tādu pašu vai līdzvērtīgu darbu;

3. aicina pilnībā īstenot Direktīvu 2006/54/EK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un attieksmi pret vīriešiem un sievietēm nodarbinātības un profesijas jautājumos, un to pārskatīt, nosakot uzņēmumiem obligātu prasību izstrādāt pasākumus vai plānus dzimumu līdztiesības jomā, tostarp desegregācijas, samaksas sistēmu pilnveidošanas un sieviešu profesionālās dzīves atbalsta pasākumus;

4. norāda, ka sievietes ar invaliditāti un sievietes, kas nestrādā, jo mājās aprūpē ģimenes locekli, apdraud nesamērīgs nabadzības risks;

5. uzsver, ka ne vien atklāta diskriminācija, bet arī stereotipi par vīrišķību un sievišķību dažādās darba tirgus nozarēs un profesijās, kuri rada un stiprina nevienlīdzīgas sieviešu un vīriešu varas attiecības un struktūras, ir pastāvīga problēma, kura ir jārisina;

6. uzsver, ka diskriminācija darba tirgū ir viens no galvenajiem cēloņiem dzimumu līdztiesības trūkumam sabiedrībā kopumā un ka vienlīdzīgas iespējas darba dzīvē un sieviešu ekonomiskā neatkarība ir sevišķi svarīgas dzimumu līdztiesībai citās jomās; tādēļ aicina Komisiju un dalībvalstis izvirzīt stingrus pasākumus, ar ko apkarot

[1] McKay, Sonia; Jefferys, Steve; Paraksevopoulou, Anna; Keles, Janoj. April 2012. *Study on precarious work and social rights 2012*. Pētījums veikts Eiropas Komisijas uzdevumā.
Eiropas Parlamenta 2010. gada 19. oktobra rezolūcija par sievietēm nestabilās darba attiecībās (OV C 70E, 8.3.2012., 1. lpp.).

[2] Organizācija „Glābiet bērnus", *Child Poverty and Social Exclusion in Europe*, Brisele, 2014, 14. lpp.

dzimumdiskrimināciju darba tirgū, aptverot dažādus aspektus, piemēram, pieņemšanu darbā, darba samaksu, sociālos pabalstus un pensijas; turklāt uzsver, ka, cīnoties pret diskrimināciju, ir svarīgi ņemt vērā vairākiemeslu diskrimināciju un krustenisko diskrimināciju, kas skar sievietes ar invaliditāti, migrantes un etnisko minoritāšu sievietes, romu sievietes, vecas sievietes, vientuļās mātes un LGBTIQ personas;

7. uzskata, ka, lai novērstu vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību, nepieciešama lielāka sieviešu līdzdalība darba tirgū, lielāka samaksas procesa pārredzamība (tostarp pa atsevišķām nozarēm sadalīti dati) un Komisijas ieteikumu par atalgojuma pārredzamību īstenošana, dzimumneitrāli darba apraksti un klasifikācija, pierādīšanas pienākuma pārlikšana cīņā pret dzimumdiskrimināciju darbā, vīriešu un sieviešu vienlīdzīgu iespēju principa ievērošana un attiecīgo ES tiesību aktu izpilde, kā arī darbaspēka diferencēšanas pēc dzimuma izbeigšana un liels uzsvars uz politiku, kas sekmē darba un privātās dzīves līdzsvarošanu;

8. norāda, ka IKT nozarē joprojām vērojama vīriešu un sieviešu darba samaksas un karjeras attīstības iespēju atšķirība; uzsver, ka netiek ievērots princips, ka vīrieši un sievietes par vienādu darbu tajā pašā darbavietā saņem vienādu darba samaksu, kaut gan tas ir viens no sociālā taisnīguma galvenajiem pīlāriem darba tirgū, kas tāpēc būtu jāaizsargā pirmām kārtām; atkārto, ka nedrīkstētu pieļaut darba samaksas un karjeras attīstības iespēju nevienlīdzības nostiprināšanos digitālajā ekonomikā; uzsver, ka, palielinot sieviešu dalību darba tirgū un attiecīgos ieguldījumus sociālās iekļaušanas politikā, tiks samazināta vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirība; uzsver, cik svarīga digitālajā tirgus ekonomikā ir koplīgumu slēgšana, kas digitalizācijas apstākļos sargā līdztiesību un darbvietas;

9. uzskata, ka vīriešu un sieviešu pensiju atšķirība, kas ir 39 %[1] un ir noteicošs sieviešu nabadzības riska faktors ES, jānovērš, izmantojot plašu klāstu visaptverošu instrumentu; norāda, ka — tā kā vīriešu un sieviešu darba samaksa atšķiras, sievietes strādā nestabilu un zemu atalgotu darbu, sniedz neapmaksātu aprūpi un dzīves laikā ilgus periodus ir izslēgtas no darba tirgus — sievietēm ir grūti uzkrāt pietiekamas iemaksas gan valsts, gan privātajās pensiju sistēmās; uzsver, ka svarīgi ir novērst netiešo diskrimināciju pensiju shēmās ― ne tikai darbavietas pensijas shēmās, bet arī valsts pensijas shēmu praksē; aicina dalībvalstis ieviest aprūpes kredītus, kas būtu paredzēti gan sievietēm, gan vīriešiem un kas pensijas uzkrāšanā būtu līdzvērtīgi darba periodiem, lai tādējādi nodrošinātu, ka personas, kas pārtrauc strādāt, lai neformāli un bez samaksas aprūpētu apgādājamu personu vai ģimenes locekli, nav neizdevīgākā situācijā un ka pensijas tiesību aprēķinā tiek ieskatīts aprūpei veltītais laiks, tādējādi atspoguļojot šo aprūpētāju devumu sabiedrībai; šajā sakarā norāda, ka šobrīd Eiropas Savienībā aprūpi lielākoties sniedz tieši šādi neformāli, neatalgoti aprūpētāji, kas demogrāfisko pārmaiņu un aizvien lielākā aprūpes sloga dēļ kļūst aizvien vairāk noslogoti, un ka 78 % visu aprūpētāju ir sievietes;

10. norāda, ka pensionāres ir neaizsargātākā grupa un bieži dzīvo nabadzībā vai ir pakļautas nabadzības riskam; aicina dalībvalstis no dzimuma atkarīgas pensiju atšķirības mazināšanu uzskatīt par ekonomisku mērķi; aicina dalībvalstis reformēt pensiju sistēmas, lai vienmēr nodrošinātu adekvātu pensiju visiem un likvidētu pensiju atšķirības; uzskata,

[1] Eiropas Parlamenta 2015. gada 9. septembra rezolūcija par ziņojumu par Eiropas gada aktīvai novecošanai un paaudžu solidaritātei (2012. gads) īstenošanu, rezultātiem un vispārējo novērtējumu (pieņemtie teksti, P8_TA(2015)0309).

ka pensiju atšķirību mazināšanas instrumenti ir, piemēram, pensiju sistēmu koriģēšana nolūkā nodrošināt sieviešu un vīriešu līdztiesību, izglītības, karjeras plānošanas, bērna kopšanas atvaļinājuma sistēmu un citu vecāku atbalsta pakalpojumu koriģēšana; aicina dalībvalstis atbilstoši subsidiaritātes principam apsvērt nodrošināt dalītas pensijas tiesības laulības šķiršanas un laulāto atšķiršanas gadījumos; norāda, ka darbavietas vecuma pensijas shēmas aizvien biežāk funkcionē pēc apdrošināšanas principiem un ka tas var radīt daudzas atšķirības sociālās aizsardzības ziņā[1]; uzsver, ka Eiropas Savienības Tiesa ir skaidri norādījusi, ka darbavietas pensiju shēmas ir jāuzskata par samaksu un tāpēc vienlīdzīgas attieksmes princips attiecas arī uz šīm shēmām;

11. norāda, ka sievietes biežāk strādā nestabilu un zemu atalgotu darbu un uz nestandarta darba līgumu pamata; norāda, ka vēl viens darba nestabilitātes aspekts ir nebrīvprātīga nepilnas slodzes darba apmērs — tas palielina nabadzības risku, un tā īpatsvars kopējā nodarbinātībā ir palielinājies no 16,7 % līdz 19,6 %; aicina dalībvalstis intensīvāk vērsties pret nedeklarētu darbu, nestabilu darbu un netipisku līgumu ļaunprātīgu izmantošanu, tostarp nulles stundu līgumiem dažās dalībvalstīs; uzsver, cik ļoti daudz sieviešu strādā nedeklarētu darbu, kas nelabvēlīgi ietekmē sieviešu ienākumus, sociālā nodrošinājuma segumu un sociālo aizsardzību, kā arī ES IKP līmeni; mudina dalībvalstis apsvērt iespēju īstenot Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) ieteikumus, kuru mērķis ir mazināt nestabila darba apmēru[2], piemēram, analizēt un ierobežot apstākļus, kādos var izmantot nedrošus darba līgumus, un ierobežot laiku, cik ilgi darba ņēmējus var nodarbināt uz secīgu šādu līgumu pamata un pēc kura būtu jāpiedāvā iespēja slēgt pastāvīgu līgumu;

12. uzsver, ka, lai gan sievietēm arvien vairāk ir augsta kvalifikācija un augstāks izglītības līmenis nekā vīriešiem, darba tirgū viņas joprojām nav pietiekami pārstāvētas; tādēļ norāda, ka vajadzīgi turpmāki pasākumi, kas politikas veidošanā visaptveroši integrētu darba un privātās dzīves līdzsvara pieeju, aptverot arī aprūpes iespējas, atvaļinājuma un elastīga darba režīma nosacījumus, kā arī tādas nodokļu un pabalstu sistēmas, kuras otrus pelnītājus neatturētu strādāt vai strādāt vairāk;

13. aicina Komisiju sagraut tā dēvētos „stikla griestus”, kas ierobežo sieviešu iespējas ieņemt vadošos un augstākos amatus; tādēļ prasa ātri pieņemt Direktīvu par sieviešu pārstāvību valdēs, kas būtu svarīgs pirmais solis ceļā uz vienlīdzīgu pārstāvību publiskajā un privātajā sektorā, un uzsver, ka Komisijas pienākums ir rīkoties, lai palīdzētu atbloķēt Padomē iestrēgušos ES tiesību aktus par pārredzamību un labāku dzimumu pārstāvības līdzsvaru attiecībā uz pieņemšanu darbā lēmumu pieņemšanas amatos;

14. uzsver, cik svarīga ir uzņēmējdarbība kā viena no iespējām, kā sievietēm panākt ekonomisko neatkarību; mudina dalībvalstis uzlabot iespēju pieejamību un informēt par šādām iespējām, piemēram, mikrokredītiem, ko var izmantot, lai iegūtu finansējumu, neuzņemoties pārmērīgas parādsaistības (augļošana);

15. uzsver, ka dzimumu līdztiesības panākšanā svarīga ir darba un privātās dzīves līdzsvarošana; tāpēc aicina Komisiju un dalībvalstis nekavēties ar Grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma direktīvas priekšlikumu un Aprūpētāju atvaļinājuma direktīvas priekšlikumu un pastiprināt tiesību aktus par paternitātes atvaļinājumu; norāda, ka no

[1] http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/conference_sept_2011/dgjustice_oldagepensionspublication3march2011_en.pdf.
[2] Starptautiskā Darba organizācija, *Policies and regulations to combat precarious employment*, 2011.

dzimuma atkarīgo nodarbinātības līmeņu atšķirību, samaksas atšķirību un attiecīgo pensijas atšķirību, kā arī to, ka nesamērīgi daudz sieviešu strādā nestabilu darbu un dzīvo nabadzībā vai ir pakļautas nabadzības riskam, veicina piekļūstamas, izmaksu ziņā pieņemamas un kvalitatīvas bērnu aprūpes un bērnu aprūpes atbalsta pakalpojumu trūkums; norāda, ka jo īpaši tas attiecas uz mājsaimniecībām, kuras vada tikai viens cilvēks, kas vairumā gadījumu ir sieviete; šajā ziņā jo īpaši uzsver, ka ir svarīgi sasniegt Barselonas mērķrādītājus bērnu aprūpes jomā; uzsver, ka šie mērķrādītāji sākotnēji tika noteikti 2020. gadam un ka vairākumā dalībvalstu tie joprojām nav sasniegti; mudina dalībvalstis palielināt sieviešu dalību darba tirgū, izmantojot pasākumus, kas uzlabo darba un privātās dzīves līdzsvaru un īpaši ņem vērā sarežģītus ģimenes apstākļus, un nodrošināt nepieciešamus un pozitīvus uzlabojumus bērnu aprūpes un bērnu aprūpes atbalsta pakalpojumu piekļūstamībai, piemēram, palielinot izdevumus par bērnu aprūpes pakalpojumu sniegšanu un/vai subsīdijas mājsaimniecībām, radot stimulus darba devējiem piedalīties bērnu aprūpes izmaksu segšanā, labāk izmantojot ES fondus un iedvesmojoties no katras dalībvalsts paraugprakses;

16. uzskata, ka bērnu nabadzība ir saistīta ar sieviešu nabadzību, un tādēļ aicina dalībvalstis īstenot ieteikumus attiecībā uz bērnu nabadzību un labklājību[1] un šajā ziņā izmantot uz rādītājiem balstītu uzraudzības sistēmu;

17. atzinīgi vērtē Parlamenta balsojumu par aicinājumu Komisijai un dalībvalstīm ieviest garantiju bērniem, lai ikvienam nabadzīgam bērnam būtu pieejama bezmaksas veselības aprūpe, bezmaksas izglītība, bezmaksas bērnu aprūpe, pienācīgs mājoklis un pienācīgs uzturs[2];

18. uzskata, ka taupības politika ir izraisījusi aprūpes reprivatizāciju, kas ne tikai samazina piekļuvi aprūpes pakalpojumiem, bet arī ievērojami palielina slogu sievietēm attiecībā uz bērnu aprūpi un vecu cilvēku vai cilvēku ar invaliditāti aprūpi, atbildību par aprūpi no sabiedrības novirzot uz sievietēm; aicina dalībvalstis atjaunot kvalitatīvus un pieejamus sabiedriskos pakalpojumus, tostarp bērnu aprūpi un cilvēku ar invaliditāti un vecu cilvēku aprūpi;

19. norāda, ka izmaksu ziņā pieejamas un kvalitatīvas aprūpes un atbalsta pakalpojumu trūkums attiecībā uz cilvēkiem uz invaliditāti, veciem cilvēkiem un citiem apgādājamiem cilvēkiem ne tikai samazina piekļuvi aprūpes pakalpojumiem, bet arī ievērojami palielina slogu sievietēm; norāda, ka sabiedrisko pakalpojumu un sociālās infrastruktūras samazināšana nesamērīgi ietekmē sievietes un mazina sieviešu iespējas iesaistīties darba tirgū, tādējādi palielinot sieviešu nabadzības un sociālās atstumtības risku; aicina dalībvalstis nodrošināt kvalitatīvu un pieejamu sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu, tostarp bērnu aprūpi un cilvēku ar invaliditāti un vecu cilvēku aprūpi, cita starpā vīriešiem un sievietēm, jo īpaši jauniešiem, padarot pievilcīgāku darbu veselības aprūpē un sociālo pakalpojumu nozarē;

20. uzsver kvalitatīvu sabiedrisko pakalpojumu izšķirošo lomu, it īpaši attiecībā uz sievietēm, jo sievietēm vairāk vajadzīgi šādi pakalpojumi; uzsver, ka nabadzības izskaušanā svarīga

[1] Eiropas Komisijas ieteikums „Ieguldījums bērnos: nabadzības apburtā loka pārraušana”, Brisele, 20.2.2013., C(2013)0778.
[2] Eiropas Parlamenta 2015. gada 24. novembra rezolūcija par nevienlīdzības samazināšanu, īpašu uzmanību pievēršot bērnu nabadzības problēmai (pieņemtie teksti, P8_TA(2015)0401).

ir vispārēja piekļuve kvalitatīviem, izmaksu ziņā pieņemamiem, ērti izvietotiem un pieprasījumam atbilstīgiem sabiedriskajiem pakalpojumiem;

21. uzsver, ka neatlaidīgi jācenšas izskaust vardarbību ģimenē, jo īpaši vardarbību pret sievietēm; norāda, ka sieviešu dzīvē un attiecībā uz spēju rast izeju situācijās, kad pastāv vardarbība ģimenē, izšķiroši svarīga ir viņu ekonomiskā neatkarība un ka sievietes, kas ir izlietojušas apmaksāto atvaļinājumu, ir pakļautas darba un ekonomiskās neatkarības zaudēšanas riskam; norāda, ka nesen Austrālijā un ASV ieviestais atvaļinājums personām, kas cieš no vardarbības ģimenē, daudziem darba ņēmējiem ir nodrošinājis nodarbinātības aizsardzību laikā, kad jārisina šādas vardarbības sekas, piemēram, dodot attiecīgajiem cilvēkiem laiku ārstu apmeklējumiem, dalībai tiesas sēdēs un citām darbībām, kas jāveic šādās situācijās; aicina Komisiju un dalībvalstis apsvērt iespēju (un potenciālās sekas) ieviest īpašu apmaksātu atvaļinājumu sistēmu personām, kas cietušas no vardarbības ģimenē, gadījumos, kad apmaksāta atvaļinājuma trūkums cietušajām personām neļauj saglabāt darbu, tajā pašā laikā nodrošinot viņu privātumu, ieviest papildu pasākumus, kas palielinātu informētību par vardarbību ģimenē un palīdzētu no šādas vardarbības cietušajām personām, uzlabotu zināšanas par šo cilvēku tiesībām un šo tiesību aizsardzību, kā arī aizsargātu viņu ekonomisko neatkarību;

22. aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka struktūrfondus un ieguldījumu fondus, jo īpaši Eiropas Sociālo fondu (ESF), kā arī Eiropas Stratēģisko investīciju fondu, izmanto, lai uzlabotu izglītību un apmācību nolūkā sekmēt piekļuvi darba tirgum un mazināt sieviešu bezdarbu, nabadzību un sociālo atstumtību; uzsver, ka sociālās iekļaušanas pasākumiem un sociālās inovācijas projektiem piešķirtos 20 % no ESF līdzekļiem varētu aktīvāk izmantot, lai atbalstītu tādas iniciatīvas kā nelieli lokāli projekti, kuru mērķis ir iespēcināt nabadzīgas un sociāli atstumtas sievietes; mudina dalībvalstis vairāk rīkot informācijas kampaņas par iespējām piedalīties ES finansētos projektos;

23. aicina Komisiju un dalībvalstis ieviest dzimumu līdztiesības principu budžeta plānošanā, lai nodrošinātu, ka lēmumos par budžetu tiek ņemta vērā dzimumu dimensija un skatīta diferencēta ietekme;

24. aicina efektīvi izstrādāt sieviešu nabadzības un sociālās atstumtības rādītājus, balstoties uz 2007. gadā izstrādātajiem rādītājiem[1];

25. aicina dalībvalstis cīņā pret nabadzību sadarboties ar NVO, kuras veiksmīgi darbojas galējas nabadzības apgabalos un kuru rīcībā ir vērtīgas zināšanas par vietējām kopienām; aicina dalībvalstis atbalstīt efektīvu sadarbību vietējā līmenī;

26. aicina dalībvalstis un Komisiju dzimumu līdztiesības nodrošināšanā iesaistīt sociālos partnerus (arodbiedrības un darba devēju organizācijas) un pilsonisko sabiedrību, tostarp dzimumu līdztiesības struktūras, lai veicinātu vienādu attieksmi; uzsver, ka sociālajā dialogā ir jāiekļauj dzimumu līdztiesības uzraudzības un veicināšanas prakse darbavietā, tostarp elastīgi darba režīma nosacījumi, kuru mērķis ir veicināt darba un privātās dzīves līdzsvarošanu; uzsver, ka diskriminācijas novēršanā un sieviešu un vīriešu līdztiesības veicināšanā darbavietā liela nozīme ir darba koplīgumiem, kā arī citiem instrumentiem,

[1] Eiropas Savienības Padome, Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju tiesību aizsardzības padome, „Pārskats par to, kā dalībvalstis un ES iestādes īsteno Pekinas Rīcības platformu — Rādītāji attiecībā uz sievietēm un nabadzību", Padomes secinājumu projekts, 2007. gada decembris, 13947/07 ADD.

piemēram, rīcības kodeksiem, pētniecībai un pieredzes un labas prakses apmaiņai dzimumu līdztiesības jomā.

ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS

Pieņemšanas datums	16.3.2016
Galīgais balsojums	+: 44 –: 4 0: 4
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Laura Agea, Guillaume Balas, Tiziana Beghin, Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Enrique Calvet Chambon, David Casa, Ole Christensen, Jane Collins, Martina Dlabajová, Lampros Fountoulis, Elena Gentile, Thomas Händel, Rina Ronja Kari, Jan Keller, Ádám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Jean Lambert, Jérôme Lavrilleux, Jeroen Lenaers, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Morten Løkkegaard, Dominique Martin, Anthea McIntyre, Joëlle Mélin, Elisabeth Morin-Chartier, Emilian Pavel, João Pimenta Lopes, Georgi Pirinski, Marek Plura, Terry Reintke, Sofia Ribeiro, Maria João Rodrigues, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Siôn Simon, Jutta Steinruck, Romana Tomc, Yana Toom, Ulrike Trebesius, Jana Žitňanská
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Maria Arena, Georges Bach, Heinz K. Becker, Lynn Boylan, Karima Delli, Paloma López Bermejo, António Marinho e Pinto, Edouard Martin, Ivo Vajgl

28.1.2016

KULTŪRAS UN IZGLĪTĪBAS KOMITEJAS ATZINUMS

Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejai

par nabadzību — dzimuma perspektīva
(2015/2228(INI))

Atzinuma sagatavotāja: *Silvia Costa*

IEROSINĀJUMI

Kultūras un izglītības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

A. tā kā valdības ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par bērna tiesībām un Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam ir apņēmušās nodrošināt, ka visi zēni un meitenes iegūst pilnīgu pamatizglītību; tā kā Parlaments 2015. gada martā rīkoja pasākumu „Sieviešu un meiteņu iespēcināšana izglītības ceļā”; tā kā gan formālā, gan ikdienējā izglītība ir svarīgs līdzeklis, ar ko novērst marginalizāciju un dažādus diskriminācijas veidus, paverot ceļu uz grupu dialogu, atvērtību un savstarpējo izpratni un iespēcinot marginalizētas iedzīvotāju kopienas;

B. tā kā viens no stratēģijas „Eiropa 2020” mērķiem ir samazināt to Eiropas iedzīvotāju skaitu, kuri dzīvo zem valstī noteiktā nabadzības sliekšņa, tādējādi līdz 2020. gadam vairāk nekā 20 miljoniem iedzīvotāju palīdzot izkļūt no nabadzības;

C. tā kā viens no stratēģijas „Eiropa 2020” mērķiem ir panākt, lai priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas rādītājs būtu zem 10 %;

D. tā kā viens no stratēģijas „Eiropa 2020” mērķiem ir nodrošināt, ka 40 % cilvēku — salīdzinājumā ar pašreizējo vidējo rādītāju 37,9 % — vecumā no 30 līdz 34 gadiem būtu saņēmuši augstskolas izglītību; tā kā sievietēm šis vidējais rādītājs pārsniedz 42,3 %, bet vīriešiem tas ir 33,6 %;

E. tā kā pieaugušo izglītībā Eiropas Savienībā iesaistās vidēji 11 % cilvēku, bet stratēģijas „Eiropa 2020” mērķrādītājs ir 15 % un sieviešu vidū iesaistīšanās līmenis ir zemāks — galvenokārt tāpēc, ka šādas darbības ir grūti apvienot ar nepieciešamību līdzsvarot darba un ģimenes dzīves vajadzības;

F. tā kā izglītībai dzimumu līdztiesības nolūkā jātiecas apkarot nabadzības feminizēšanos, pārvarot dzimumstereotipus, un jāpanāk lielāka sieviešu un meiteņu un citu dzimumu pārstāvība ekonomikā, sabiedrībā un politikā;

G. tā kā dalībvalstu īstenotie taupības pasākumi un valstu darba tirgus reformas ir palielinājušas nabadzību, bezdarba līmeni un nedrošu un nekvalitatīvu darbvietu skaitu; tā kā sievietes no šiem pasākumiem un reformām ir cietušas vissmagāk;

H. tā kā nabadzība ir svarīgs faktors attiecībā uz vienlīdzīgu izglītības pieejamību, ņemot vērā attiecīgās tiešās un netiešās izmaksas;

I. tā kā ekonomikas krīze ir īpaši skārusi sievietes, palielinot viņu nabadzības risku;

J. tā kā iebiedēšanai ir pamatīgas sekas uz panākumiem izglītībā, tā atšķirīgi psiholoģiski ietekmē zēnus un meitenes un atšķirīgi ietekmē arī viņu sniegumu;

K. tā kā ienākt darba tirgū palīdz arodmācības un kvalifikācijas paaugstināšana,

1. uzsver, ka nolūkā saglabāt darba un privātās dzīves līdzsvaru izšķirīgi svarīga ir vienlīdzīga izmaksu ziņā pieejamas bērnu aprūpes pieejamība, kas atbrīvotu sievietes no nepieciešamības strādāt tikai daļēja laika vai pusslodzes darbu vai atteikties no strādāšanas vispār, un ka brīvas, kvalitatīvas izglītības pieejamība ir būtiska nolūkā dot vienādas iespējas zēniem un meitenēm, tajā pašā laikā apturot nabadzības ciklus, īpaši attiecībā uz sievietēm;

2. norāda, ka izglītība un kultūra ārkārtīgi palīdz apkarot un mainīt attieksmi un stereotipus, kā arī sievietēm un meitenēm gūt vienlīdzīgus panākumus;

3. uzsver, ka dzimumdiskriminācija ir vēl svarīgāks faktors, kas meitenes nostāda neizdevīgākā pozīcijā ne tikai attiecībā uz izglītības pieejamību, bet arī uz izglītības galīgo mērķi, par ko jāizvirza viņu personības, spēju un pašapziņas, kā arī garīgo un fizisko iemaņu attīstība, pilnveidojot viņu potenciālu;

4. uzsver, ka nekavējoties nepieciešams novērst lielo atšķirību starp sieviešu augsto izglītības līmeni Eiropas Savienībā un profesionālajām iespējām, kas viņām paveras pēc izglītības iegūšanas, jo šī atšķirība ir neizdevīga visai sabiedrībai kopumā;

5. uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt atbalstu un ieguldījumus mācību pasākumiem un iespējām papildus tām, ko dod formālā izglītība, it sevišķi attiecībā uz meitenēm, sniedzot tām iespēju apgūt vispārīgās prasmes un iegūt starpdisciplināru kvalifikāciju, lai sekmētu Eiropas sabiedrības attīstību; uzsver arī to, cik svarīga ir neformālā izglītība, kas izglītības un darba pasaulei piesaista cilvēkus ar zema līmeņa prasmēm un uz nabadzības sliekšņa;

6. uzsver vajadzību paplašināt arodmācības, kvalifikācijas paaugstināšanu un citus mācību un orientācijas veidus attiecībā uz pieaugušajiem, it sevišķi sievietēm, lai uzlabotu viņu integrāciju vai reintegrāciju darba tirgū un tādējādi samazinātu nabadzības risku;

7. uzsver, ka dzimumu līdztiesība izglītībā nozīmē vienādas iespējas un attieksmi pret meitenēm un zēniem, sievietēm un vīriešiem kvalitatīvas izglītības pieejamībā, procesā un rezultātu līmenī, kā arī pozitīvus pasākumus, kas ļautu pārvarēt strukturālu, kulturālu un

starpnozaru dzimumu nevienlīdzību, lai izglītības ceļā varētu iespēcināt sievietes un meitenes; norāda, ka sievietēm bezdarba līmenis ir augstāks nekā vīriešiem, lai gan sievietes ir 60 % no visiem ES absolventiem; tāpēc uzsver, ka ir vajadzīgi ilgtspējīgi pasākumi, kas dzimumu vienlīdzību izvirzītu par centrālu jautājumu profesionālās izglītības politikā un darbvietu saglabāšanas un izaugsmes sekmēšanas politikā;

8. uzsver, cik svarīgi ir apmācīt pasniedzējus, lai viņi apzinātos dzimumlomu un dzimumstereotipu ietekmi un to, cik svarīgi to novērst; uzsver, ka ir jāizpēta, kādā mērā izglītības procesā tiek apkaroti dzimumstereotipi;

9. aicina dalībvalstis un Komisiju, pieņemot starppaaudžu pieeju un stiprinot Eiropas iestāžu nozīmi, likvidēt šķēršļus formālās un ikdienējās izglītības, kā arī mūžizglītības pieejamībai, uzlabojot izpratni un konsultatīvo palīdzību, nodrošinot finansiālo atbalstu, kā arī tādu atbalstu kā bērnu aprūpe un veco ļaužu aprūpe, lai dotu iespēju sievietēm un vīriešiem iesaistīties mūžizglītībā;

10. atgādina, ka visos izglītības sistēmas līmeņos ir nepieciešams integrēt dzimumu līdztiesības aspektu, un uzsver vajadzību apkarot stereotipus, kas saistīti ar tehniskiem priekšmetiem un kas sašaurina karjeras izvēles iespējas meitenēm; norāda, cik svarīga ir sieviešu pārstāvība izglītības iestāžu, tostarp skolu un augstskolu, lēmumu pieņemšanā;

11. uzsver, ka sievietes un meitenes ir tiesīgas brīvi izvēlēties, kādu izglītību, profesionālo dzīvi un karjeru vēlas;

12. pauž bažas par to, ka sievietes, kurām ir bērni, saskaras ar diskrimināciju darbā tāpēc, ka viņas ir mātes, nevis tāpēc, ka strādātu sliktāk nekā kolēģi; mudina dalībvalstis aktīvi popularizēt mātes kā darba ņēmējas pozitīvu tēlu un cīnīties pret māšu diskrimināciju, kuras esamību pierāda dažādi pētījumi;

13. aicina ieviest finansēšanas mehānismus, kas motivētu vienlīdzīgas pārstāvības nodrošināšanu jomās, kurās pastāv dzimumu disproporcija, un uzsver, ka nepieciešami pēc dzimuma sadalīti dati, lai varētu labāk izprast meiteņu, zēnu, vīriešu un sieviešu situāciju un līdz ar to efektīvāk reaģēt uz disproporciju; aicina Komisiju sniegt pārskatu pa dzimumiem un vecuma grupām par dalību Eiropas izglītības mobilitātes programmās, piemēram, „*Erasmus*+”, „Radošā Eiropa” un „Eiropa pilsoņiem”;

14. uzsver, ka visās dalībvalstīs bērnu nabadzības un sociālās atstumtības risks ir cieši saistīts ar vecāku un aprūpētāju, jo sevišķi mātes, izglītības līmeni, kā arī vecāku situāciju darba tirgū, viņu sociālo stāvokli un valsts piedāvātajiem ģimenes atbalsta pakalpojumiem; norāda, ka izglītības trūkums ir būtisks bērnu nabadzības un sociālās atstumtības riska faktors; norāda, ka vairāki ar ģimeni saistīti faktori, piemēram, ģimenes nestabilitāte un dzīvesveids, vientuļā vecāka statuss, slikti dzīves apstākļi, fiziskās un garīgās veselības problēmas un vardarbība ģimenē, var palielināt izglītības un mācību priekšlaicīgas pārtraukšanas risku jauniešu vidū;

15. aicina Komisiju un dalībvalstis ieguldīt formālajā un ikdienējā izglītībā un mūžizglītībā, lai cīnītos pret nabadzību un palielinātu sieviešu pārstāvību jomās, kur tradicionāli dominējuši vīrieši, piemēram, zinātnē, tehnikā, inženierijā, matemātikā un uzņēmējdarbībā, un tas prasa pozitīvus sieviešu piemērus un kolēģu mentoru tīklus, kas ļautu pārvarēt dzimumstereotipus un aizspriedumus;

16. norāda, ka nabadzība var gan apzināti, gan neapzināti ietekmēt zēnu un meiteņu izglītības izvēli, par svarīgu apsvērumu padarot naudu; tāpēc uzsver, cik svarīgi ir padomi ģimenēm, kurus sniedz izglītības iestāžu konsultatīvie darbinieki, kas, palīdzot izdarīt pareizo izglītības izvēli, ļauj zēniem un meitenēm izmantot visu savu potenciālu;

17. norāda, cik svarīgs ir sports, kas kalpo par rakstura attīstības līdzekli un veidu, kā iemācīt vērtības, kuras palīdz pārvarēt aizspriedumus un stereotipus, kas sievietēm un vīriešiem liedz attīstīties atbilstoši savām vēlmēm un individuālajām spējām;

18. aicina dalībvalstis lielāku uzsvaru likt uz labu fizisko audzināšanu abiem dzimumiem un rosina izstrādāt šā mērķa sasniegšanai vajadzīgās stratēģijas;

19. norāda, cik svarīgs ir sports kā izglītošanas veids un cik ļoti sports varētu palīdzēt sociāli neaizsargātiem jauniešiem atgriezties uz pareizā ceļa, un aicina dalībvalstis un sporta organizācijas sacensībās popularizēt godīgumu;

20. it sevišķi atgādina par migrantu un bēgļu bērnu — gan zēnu, gan meiteņu — tiesībām uz izglītības pieejamību: tā ir viena no Eiropas sabiedrības prioritātēm; tāpēc uzsver, ka, ņemot vērā ilgstošo migrācijas krīzi, gan ES, gan valstu līmenī būtu jāveic steidzami pasākumi migrantu izglītības jomā; uzsver, ka izglītība ir svarīgs integrācijas un nodarbināmības faktors un ka valstu izglītības sistēmu nesagatavotība šim izaicinājumam var palielināt kulturālo segregāciju un sociālās plaisas; norāda, ka izglītības pieejamību gan bēgļu nometnēs, gan uzņēmējās pašvaldībās, kura atbilstu attiecīgajiem kvalitātes standartiem un kuru papildinātu ar valodām saistīts un psiholoģisks atbalsts, nedrīkst apdraudēt birokrātiskas un administratīvas problēmas, kas saistītas ar bēgļa statusa atzīšanu;

21. atgādina, ka migrantes sievietes un bērni ir vienas no visneaizsargātākajām grupām, kas pakļautas lielam ekonomiskās un sociālās atstumtības riskam, ko rada mazāka veselības aprūpes pamatpakalpojumu un pienācīgu mājokļu pieejamība;

22. uzsver to, cik svarīgi ir dzimumu līdztiesības jautājumā aktīvi iesaistīties vīriešiem un zēniem, un ka arī formālās un ikdienējās izglītības un mūžizglītības programmās dzimumu līdztiesības jomā ir jāiesaista zēni un vīrieši, lai palīdzētu pārvarēt sociālo atstumtību un diskrimināciju, kas palielina sieviešu nabadzību;

23. uzsver, ka jebkādā izglītības politikā, ko ievieš, lai risinātu dzimumu līdztiesības un nabadzības saiknes problēmu, ir tieši un īpaši jāpievēršas sievietēm un grupām, kas saskaras ar vairākiemeslu diskrimināciju;

24. norāda, ka zēniem varbūtība, ka viņi mācības izbeigs ar zemu kvalifikāciju vai vispār bez tās, salīdzinājumā ar meitenēm ir divkārt lielāka, taču sociālekonomiskā izcelsme un statuss, šķiet, ir labāks izglītības stāvokļa un panākumu prediktors nekā dzimums vien, tāpēc nepieciešams pievērsties sociālajiem un ekonomiskajiem izaicinājumiem ceļā uz kvalitatīvu izglītības iespēju nodrošināšanu visiem, un prasa sniegt attiecīgu izglītības atbalstu, lai šo disproporciju novērstu;

25. uzsver, cik svarīga ir mūžizglītība, kas paver jaunas iespējas pieaugušajiem, kuriem nācies pamest mācības priekšlaicīgi vai kuru sākotnējās izglītības izvēles liegušas izmantot viņu potenciālu vai īstenot viņu sapņus;

26. aicina Komisiju un dalībvalstis garantēt profesionālās apmācības programmu pieejamību jauniešiem un pieaugušajiem un popularizēt šīs programmas; norāda, ka svarīga loma ir Eiropas Sociālajam fondam, kas palīdz cilvēkiem atrast darbu, finansējot apmācības politiku, un aicina dalībvalstis un vietējās iestādes veicināt fonda izmantošanu;

27. uzsver brīvprātīgo organizāciju un terciārā sektora devumu šajā jomā un mudina dalībvalstis atbalstīt to centienus; atgādina, cik ļoti daudz sieviešu iesaistās brīvprātīgos izglītības un citos pasākumos, kā arī atbalsta un uzlabo izglītības iespējas, piemēram, bēgļiem un trūcīgiem bērniem;

28. norāda, ka 2008. gada finanšu krīze apturēja sieviešu virzību uz priekšu darba tirgū un piekļuvi tam: tagad viņas ir sliktākā pozīcijā nekā vīrieši ar tādu pašu kvalifikāciju; aicina Komisiju rīkoties, lai nodrošinātu vienlīdzīgas karjeras iespējas un tādējādi novērstu to, ka sieviešu karjeras izaugsme ir lēnāka un viņas nonāk nabadzībā; lai palielinātu sieviešu skaitu visās darba tirgus jomās un nodrošinātu vienādas iespējas, prasa ieviest īpašus atbalsta pasākumus, kas ļautu sievietēm apvienot darbu un mācības, tajā pašā laikā dalot ģimenes pienākumus ar savu laulāto;

29. uzskata, ka centieniem novērst priekšlaicīgu mācību izbeigšanu priekšnosacījums ir meiteņu dalība skolas dzīvē, ņemot vērā to, ka meitenes pašpaļāvību iegūst tad, ja viņām tiek dota iespēja aktīvi mainīt savu un citu dzīvi uz labu; norāda, ka meiteņu iesaiste var palīdzēt arī mainīt sabiedrības priekšstatus par to, ko viņas spēj, un nodrošināt, ka individuālo tiesību sargāšanas sakarā viņas tiek uztvertas kā pilsones un aktīvas sabiedrības locekles.

ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS

Pieņemšanas datums	25.1.2016
Galīgais balsojums	+: 24 –: 4 0: 0
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Isabella Adinolfi, Andrea Bocskor, Louise Bours, Nikolaos Chountis, Silvia Costa, Mircea Diaconu, Damian Drăghici, Jill Evans, María Teresa Giménez Barbat, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Rikke Karlsson, Andrew Lewer, Svetoslav Hristov Malinov, Curzio Maltese, Stefano Maullu, Luigi Morgano, Michaela Šojdrová, Yana Toom, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Julie Ward, Bogdan Brunon Wenta, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Eider Gardiazabal Rubial, Dietmar Köster, Zdzisław Krasnodębski, Ernest Maragall, Algirdas Saudargas
Aizstājēji (200. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Gabriel Mato, Jaromír Štětina

ATBILDĪGĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS

Pieņemšanas datums	19.4.2016
Galīgais balsojums	+: 25 –: 2 0: 4
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Maria Arena, Catherine Bearder, Beatriz Becerra Basterrechea, Malin Björk, Vilija Blinkevičiūtė, Anna Maria Corazza Bildt, Viorica Dăncilă, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Elisabeth Köstinger, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Angelika Mlinar, Maria Noichl, Marijana Petir, Pina Picierno, João Pimenta Lopes, Terry Reintke, Jordi Sebastià, Michaela Šojdrová, Ernest Urtasun, Jadwiga Wiśniewska, Anna Záborská, Jana Žitňanská
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Rosa Estaràs Ferragut, Kostadinka Kuneva, Constance Le Grip, Evelyn Regner, Marc Tarabella
Aizstājēji (200. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Julia Reid, Marco Zanni

ATBILDĪGĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA

25	+
ALDE	Catherine Bearder, Beatriz Becerra Basterrechea, Angelika Mlinar
EFDD	Marco Zanni
GUE/NGL	Malin Björk, Kostadinka Kuneva, João Pimenta Lopes
PPE	Anna Maria Corazza Bildt, Rosa Estaràs Ferragut, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Elisabeth Köstinger, Constance Le Grip
S&D	Maria Arena, Vilija Blinkevičiūtė, Viorica Dăncilă, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Maria Noichl, Pina Picierno, Evelyn Regner, Marc Tarabella
VERTS/ALE	Terry Reintke, Jordi Sebastià, Ernest Urtasun

2	-
EFDD	Julia Reid
PPE	Michaela Šojdrová

4	0
ECR	Jadwiga Wiśniewska, Jana Žitňanská
PPE	Marijana Petir, Anna Záborská

Izmantoto simbolu skaidrojums:
+ : par
- : pret
0 : atturas